

Inhoud Ouderlingenblad

September 2006 – Nummer 963 – Jaargang 84

4 In oecumenisch perspectief

In deze laatste aflevering van de serie 'Kerk op orde' wordt de kerkorde gescreend op haar oecumenisch gehalte - Arie Romein

8 Door het verbond verbonden

Mensen kiezen vandaag voor kleinschalige leefverbanden. Wat betekent dat voor de gemeente? Over gemeente en gemeenschap - Evert Jan Wijer

12 Pastoraal team

Hoe kan een pastoraal team voor het bezoekwerk in de gemeente functioneren? - Richard Vissinga

16 De factor geld in de kerk

Consumenten betalen in onze samenleving voor producten of diensten die hen ten goede komen. Hoe zit dat met het kerkengeld? - Rik Radstake

21 "Zoek – zal ik het vinden?"

Basisvragen met het oog op een website voor de gemeente - Christiaan Rensink

Katern Oplettend pastoraat

Als het nu eens niet alleen om hoofdpersonen gaat, maar ook om mensen in de schaduw? - Arie Romein

Oktober 2006 – Nummer 964 – Jaargang 84

Thema: Pastoraat bij psychische ziekte

2 Pastoraat bij psychische ziekte

Ter inleiding aandacht voor vragen rond pastoraal bezoekwerk aan mensen die te maken hebben met een psychische ziekte - Gerry Kramer Hasselaar

4 Voor alles: gewoon mensen

Mensen met een psychiatrische stoornis zijn voor alles gewoon mensen. Maar wat is een psychische stoornis? Wat moet je weten? - Margreet de Vries-Schot

9 Psychisch ziek en geloof

Beïnvloedt de ziekte het geloof of is het juist andersom? Een spanningsvolle relatie, waarbij pastoraat veel vraagt van de pastor - Anthonie F. Verheule

13 Opgenomen worden

Opname in een psychiatrische instelling is een ingrijpende gebeurtenis, waar veel bij komt kijken en veel mensen aan te pas komen - Gerda de Boer Mensink

18 'Tot spreken heb je mij gehoord'

Aandachtspunten voor vrijwilligers in pastoraat en diaconaat, die betrokken zijn bij mensen met een psychische stoornis - Hannie Nusselder

23 Het is je kind, je broer, je zus

In een gesprek aan tafel vertellen ouders over hun emoties en indringende vragen bij de psychische ziekte van hun kinderen - Jaap de Lange

27 Goede maatjes

Mensen met een psychische handicap die steun krijgen van een ander, een maatje. een interview over de werking van de 'Vriendendienst' - Arie Romein

November 2006 – Nummer 965 – Jaargang 84

4 Zegen

Geen toverspreuk maar een bijbels woord, dat gebeurt tussen mensen en tussen God en mensen als zij elkaar bevestigen - Aad van Egmond

8 Ziekenzalving

In de Proeve voor het Dienstboek, deel II is een liturgie voor ziekenzalving op genomen. Maar waar denken we dan aan? - Margriet van der Kooi-Dijkstra

12 Kerk en verpleeghuis

Kerk en verpleeghuis als een waardevolle relatie voor de bewoners in een tijd van ingrijpende ontwikkelingen in de zorg - Peterjan van der Wal

17 De ledenadministratie van de gemeente

Een informatief artikel over de veranderingen door de nieuwe kerkorde en de gevolgen daarvoor voor de plaatselijke administratie - Gerrit-Jan Wisgerhof

23 Predikant in deeltijd

Visie en beleid gevraagd: Gemeenten en predikanten kiezen meestal om uit eenlopende redenen voor het deeltijdpredikantschap - Gerben Heitink

Katern Licht in het donker

Gebeden en gedichten ter overweging en om te gebruiken in de donkere tijd van advent en kerst - Gerry Kramer-Hasselaar

December 2006 – Nummer 966 – Jaargang 84

Thema: In wat voor wereld leven we?

2 In wat voor wereld leven?

'In de wereld niet van de wereld' is een oude christelijke zegswijze. Wat is de betekenis daarvan in onze tijd? Inleiding - Gerben Heitink

4 Wie is niet verlicht?

Geloof wordt niet bedreigd door de Verlichting, maar door onvrijheid en om mondigheid. Durf een mondige gelovige te zijn - Gerrit Manenschijn

8 Keert de wal het schip?

Het economische denken is zo dominant, dat we bijna van een ideologie kunnen spreken Wie stelt de vraag naar zin en betekenis? - Arjo Klamer

12 Een multiculturele samenleving gewenst?

Het samenleven van verschillende culturen is niet eenvoudig. Toch ben je op elkaar aangewezen. Een nieuw perspectief vraagt inspanning - Gé Speelman

- 16 Samenleving: geloof in debat**
Het christelijke geloof roept in de samenleving weerstan op en verzet. Belangrijk is het dat christenen zich niet terugtrekken - Mechteld Jansen
- 21 Lijden aan deze tijd**
Ziektes als begeleidend verschijnsel van deze tijd: stress, burnout, depressie en verveling. Gelden ze ook voor de kerk? - Anthonie F. Verheule
- 25 De gemeente en de tijdgeest**
Hoe reageerde de kerk op de cultuuromslag. Is zij in staat tot een nieuwe ersnt nu de bakens opnieuw verzet worden? - Gerben Heitink

Januari 2007 – Nummer 967 – Jaargang 84

- 4 Verlossing**
Hebben mensen het gevoel, dat ze ergens van verlost moeten worden? Een bijbels grondwoord in onze tijd - Aad van Egmond
- 8 Dansen in de kerk**
Over de mogelijkheden en de betekenis van de dans voor samen kerk-zijn, voor de beleving van een bijbelverhaal of het geloof - Riëtte Beurmanjer
- 12 De voorzitter van de kerkenraad**
Een centrale functie in het geheel van het gemeenteleven. Van de wijze waarop deze taak vervult wordt, hangt veel af - Hans Pasveer
- 16 Dood-doeners**
Hoe kun je je in praktische zin voorbereiden op je begrafenis? Een artikel als aanzet voor bezinning - Maarten Mook
- 21 Je moet wel lev hebben**
Klaagvrouwen en mannen hebben moed maar ook een warm hart nodig om de ander bij te kunnen staan - Rien Schoonhoven
- Katern Leven – zegen – gemeenschap**
Enkele gebruiksmogelijkheden uit Dienstboek, deel II voor persoonlijk en/of voor gebruik in kleine gemeentegroepen - Nelleke Boonstra

Februari 2007 – Nummer 968 – Jaargang 84

Maart 2007 – Nummer 969 – Jaargang 84

- 4 Genade**
'Genade' is niet alleen een sleets geworden woord, het is zelfs ook een woord dat weerstand oproept. Tijd voor een nieuwe doordenking - Aad van Egmond
- 8 Bagage of ballast**
Catechese voor mensen die onderweg zijn door het leven, door de wereld. Wat kunnen we in de gemeente elkaar meegeven, van elkaar leren? - Jaap de Lange

- 12 Omgaan met boosheid**
Boosheid is een sterke kracht. Hoe kunnen we er mee omgaan? Een artikel met gespreksvragen - Gerry Kramer-Hasselaar
- 16 Dienstenorganisatie moet bezuinigen**
De Dienstenorganisatie van de kerk moet krimpen, maar blijft de plaatselijke gemeenten ondersteunen - Haaije Feensta
- 21 Verdwijnde kerk**
Het rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau dwingt de kerken tot scherpe bezinning. Dit artikel geeft een voorzet - Jan Jonkers
- Katern Vier openingen in de veertigdagentijd**
Een handreiking bij openingen van bijeenkomsten met elk een eigen accent voor bezinning en meditatie - Richard Vissinga

April 2007 – Nummer 970 – Jaargang 84
Thema: Seksueel misbruik in pastorale relaties

- 2 Seksueel misbruik in pastorale relaties**
Een ingrijpend thema met veel verschillende facetten. Dit eerste artikel biedt een verkenning en een introductie van dit themanummer - Richard Vissinga
- 7 Een onuitwisbaar stempel**
In een interview vertelt Helena over de ellendige gevolgen van jarenlang misbruik en over de moeiten zich daaraan te ontworstelen - Arie Romein
- 12 Zoiets zou ik nooit doen!!!**
Pastores dienen zich de grenzen en valkuilen van het pastorale contact bewust te zijn, want die gelden altijd en iedereen - Gideon van Dam
- 16 De ander voor ogen houden**
Hoe kun je als ouderling, als pastor van betekenis zijn voor mensen, die leven in de context van seksueel misbruik? - Annette Melzer
- 20 De man met tweezichten**
Wat weten we van daders van seksueel misbruik en wat betekent dat voor het pastoraat? Over typen daders en hun afweermechanismen - Hans Borst
- 25 Misbruik in de gemeente**
In een zorgvuldige procedure zal de kr altijd voorrang geven aan het perspectief van de zwakkere partij - Alexander Veerman

Mei 2007 – Nummer 971 – Jaargang 84

- 5 God**
Wat bedoelen we eigenlijk als we 'god' zeggen? Belangrijk om over dat woord eens na te denken als bijbels grondwoord - Aad van Egmond

- 9 Van groothuisbezoek naar ontmoetingsavonden**
De bedoeling van groothuisbezoek komt in Kamerik beter tot z'n recht tijdens ontmoetingsavonden.
Aanpak en mogelijkheden - Gilda Polderman
- 14 Hoe pluraal kan een kerk zijn?**
Pluraliteit in de kerk kan rijkdom en ook uitdaging zijn, maar dan moet de ontmoeting met de ander ook serieus worden genomen - Gerben Heitink
- 18 Spreken over God in beelden**
Drie invalshoeken geven toegang tot de van beelden over God in het persoonlijk geloven - Nelleke Boonstra
- 23 Verwondering leren**
Informatief artikel over een geloofs- en gemeenteopbouwproject bij de visienota 'Leren leven van de verwondering' - Maria Noorloos
- Katern Groepsrollen**
De rol, die we in een bijeenkomst aannemen, bepaalt onze inbreng. Dieren helpen ons zicht te krijgen op onszelf en de anderen - Anne Marijke Spijkerboer

Juni 2007 – Nummer 972 – Jaargang 84

Thema: In vergadering bijeen

- 3 Opening en sluiting**
- 5 Vaststelling van de agenda**
- 7 Naar aanleiding van de notulen**
- 10 Ingekomen stukken**
- 12 Mededelingen van het moderamen**
- 14 Gemeenteleven 1: vacatures**
- 17 Gemeenteleven 2: relaties**
- 19 Gemeenteleven 3: liederen**
- 21 Beleid 1: leesrooster**
- 23 Beleid 2: godsdienstonderwijs**
- 25 Pastorale zaken**
- 27 Diaconale zaken**
- 29 Wat verder ter tafel komt: afvaardiging classis**
- 31 Rondvraag: gastpredikanten**

Juli/augustus 2007 – Nummer 973 – Jaargang 84

Thema: Gezichten van jongeren

- 2 Gezichten van jongeren**
Leren luisteren naar de leefwereld van jongeren in concrete ontmoetingen. Inleiding op het themanummer - Gerben Heitink

- 5 Lindi**
Ze is bijna 18 jaar, bezig met een opleiding sociaal pedagogisch werk en als catechisante in gesprek met haar predikante - lemke Epema
- 9 Anne**
Tweede klas gymnasium en opbouwend kritisch met een realistische kijk op het leven. Een gesprek tussen leerling en leraar - Adryan Nijland
- 14 Danny**
17 jaar, Havo-leerling en wonend in een pleeggezin. Zijn levensweg kent flinke hobbels. Hier in gesprek met zijn begeleider - Ria Klein
- 18 Melanie**
Ze is 13, eerste klas VWO, heeft een nieuwgierige interesse en is in gesprek met twee medewerkers van het jeugdwerk - Willie Marskamp
- 23 Lange oorbellen**
Vertrouwen hebben en ruimte geven om groot te worden. Godsdienstpedagogische overwegingen - Alma Lanser
- 27 Van waarde zijn**
Pastorale overwegingen over Gods passie voor menselijkheid en de behoefte van mensen van waarde te zijn - Evert Jonker

September 2007 – Nummer 974 – Jaargang 85

- 4 De hartstocht van God**
Hoe het bijbelboek Hooglied een kompas kan zijn voor het gewone huisbezoek - Gideon van Dam
- 6 Schepping**
Vooraf aan het bijbelse grondwoord 'schepping' gaat het geloof in God, de Vader - Aad van Egmond
- 24 Gay pride in de Gereformeerde Bond?**
Ruimte in de gemeente voor wie jij bent? Een hoopvol verhaal over homo en ouderling zijn in een orthodox christelijke gemeente - Kees Goedegebuur
- 15 Op weg naar een nieuw liedboek voor de kerken**
In een interview met ds. Peter Hoogstrate komen de achtergronden van het nieuwe liedboek naar voren - Arie Romein
- 19 De Remonstrantse Broederschap**
Een klein, typisch Nederlands, vrijzinnig protestants kerkgenootschap. Achtergronden en ontwikkelingen - Tjaard Baarda
- 24 7+1 Basiscursus Geloven**
Een geloofscursus, waarbij iedereen welkom is. Sfeervol en inhoudelijk. Over opzet, achtergrond en bedoeling - Peter Hendriks
- 28 De interimpredikant**
Een nieuwe mogelijkheid voor gemeenten die in een of andere 'tussentijd' belanden - Pieter van Winden

Oktober 2007 – Nummer 975 – Jaargang 85

Thema: Pastoraat bij rouw

- 4 Als iemand die je lief is, overlijdt ...**
Een themanummer als handreiking bij de verschillende aspecten van rouwen - Gerry Kramer-Hasselaar
- 6 Rond het afscheid**
Hoe ben je als pastor mensen nabij als iemand is overleden? Over pastorale zorg tussen overlijden en uitvaart - Hans van der Linden
- 9 De lege plek**
Rouwen is na-bestaan, want jouw bestaan gaat door. Maar vraag vaak niet hoe - Henk Veltkamp
- 14 De rouw om een overleden kind sterft nooit ...**
Als een kind overlijdt, sterft er een wezenlijk deel van de ouders mee. Over omgaan met een levenslang verlies - Kokkie jonkers
- 18 Verdriet na zelfdood**
Troosten, ondersteuning bieden, iemand helpen het hart te luchten, dat alles kan helpen - Wybe Dijk
- 22 Rouw is de achterkant van de liefde**
Over de kracht van lotgenotencontact en het opzetten van rouwverwerkingsgroepen. - Nieske Willems
- 27 'Wij zijn geen lid'**
Steeds vaker doen mensen van buiten de kerk een beroep op een pastor bij de begrafenis van een overledene - Aart Mak

November 2007 – Nummer 976 – Jaargang 85

- 4 Gebeurtenissen worden een verhaal**
Het boek Ruth: aandacht voor het levensverhaal van mensen - Gideon van Dam
- 6 Geboden**
Bijbelse geboden: richtlijnen voor vrije mensen, die vrij willen blijven - Aad van Egmond
- 10 De Doopsgezinden in Nederland**
Een klein protestants kerkgenootschap, dat al sinds de reformatie van zich doet spreken - Gabe Hoekema
- 15 Jongeren ontmoeten ...**
Wat betekent het om in de gemeente jongeren te ontmoeten? Praktische suggesties bij een themanummer - Jaap de Lange
- 19 Kerkenwerk en een nieuwe wet**
De Wet op Maatschappelijke Ondersteuning heeft ook voor de kerken in hun zorg voor mensen betekenis - Lutzen Miedema
- 24 Moslims ontmoeten**
Over de mogelijkheden van ontmoetingen tussen christenen en moslims. Een praktijkbericht - Elbert Grosheide

28 Een nieuw landschap

In een veranderende samenleving zoekt het studentenpastoraat naar nieuwe taal en vormen van geloven - Bert Koetsier

December 2007 – Nummer 977 – Jaargang 85

Thema: Protestantse theologie

4 Protestantse theologie

Aanleiding voor en inleiding op het thema - Richard Vissinga

6 Wat is protestantse theologie

Het eigene van de protestantse traditie in het kader van de theologiebeoefening - Gerrit Immink

10 De studie van het Oude Testament

Is het Oude Testament vol van geweld en daarom verwerpelijk? - Klaas Spronk

16 De studie van het Nieuwe Testament

Voor leren omgaan met lastige vragen, heb je kennis en inzicht nodig - Riemer Roukema

20 Zo Over God praten

De waarde van de dogmatiek ligt in het leren doorzien van geloofsvragen - Anne Marijke Spijkerboer

24 De actualiteit van de kerkgeschiedenis

Kerkgeschiedenis, vanwege de noodzaak, het plezier en het nut van terugkijken in de tijd - Gert van Klinken

28 Als surfen op de golven

Praktische theologie blijft niet aan de kant staan, maar zoekt in de werkelijkheid naar mogelijkheden - Ciska Stark

Januari 2008 – Nummer 978 – Jaargang 85

4 Pijn en moeite delen

Wanhoop en verdriet in het bijbelboek Klaagliederen - Gideon van Dam

6 Liefhebben

'Liefhebben' zet een mens op het spoor van 'liefde' - Aad van Egmond

10 De Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt)

Portret van het in grootte derde kerkgenootschap in Nederland - Barend Kamphuis

15 Goedgelovig

Waarom zijn mensen zo goedgelovig dat ze meegaan met zogenaamde wetenschappelijke bewijzen? - Jelle van Nijen

19 Stille tijd

Tijd voor meditatie en gebed, voor ontspannen omgaan met God en met jezelf - Margreet R. Klokke

24 Tijd voor heroriëntatie

Over een boek, waar geen kerkelijke gemeente omheen kan - Jaap H. van der Laan

28 Oecumene: hobby of opdracht?

Gedachtenwisseling over oecumene met gebedsteksten en liederen - Richard Vissinga

Februari 2008 – Nummer 979 – Jaargang 85

Thema: Beleidsplan stap voor stap

- 4** **Beleidsplan stap voor stap**
Ter inleiding op dit nummer - Arie Romein
- 6** **Wie zijn we en waar willen we heen?**
In de biografie van de gemeente liggen de aandachtspunten voor beleid - Gerben Heitink
- 10** **Proces of product**
Een professioneel beleidsplan als product of een inspirerend proces? - Peet Valstar
- 17** **Aandachtspunten bij beleidsontwikkeling**
Wat is er nodig voor een samenhangend beleid? - Egbert van der Stouw
- 21** **Beleidsplan in Beesd**
Werken aan een beleidsplan in de praktijk: met elkaar en voor elkaar! - Arie Romein
- 26** **Aan het werk**
Met een beleidsplan aan het werk: hoe concreter des te beter - Annelies Bouwman-Meeuse

Maart 2008 – Nummer 980 – Jaargang 85

- 4** **Prediker**
Het bijbelboek 'Prediker' als kompas voor het pastoraat - Gideon van Dam
- 6** **Horen**
Een bijbels kernbegrip om opnieuw te doordenken - Gerben Heitink
- 10** **Nederlands Gereformeerde Kerken**
Kennismaking met een betrekkelijk jong kerkgenootschap - Jan Bouma
- 15** **Ongeborgen**
'Dat wij niet uit elkaars genade vallen en doelloos en onvindbaar zijn' - Nelleke Boonstra
- 19** **Vrouwen in verdrukking**
Traumatische oorlogsverhalen van vrouwen in de veertigdagentijd - Rien Wattel
- 24** **40-urige werkweek predikant ...?!**
Over taak en tijdsbesteding van de predikant - Tobias Bos
- 28** **Jezus en Mohammed**
Over de verhouding van twee godsdiensten - Henk Vroom

April 2008 – Nummer 981 – Jaargang 85

Thema: Sterven, en dan...?

- 4** **Sterven, en dan...?**
Inleidende overwegingen bij het thema - Arie Romein
- 8** **In het graf**
De begraafplaats als plaats van afscheid, maar ook met beelden van hoop - Richard Vissinga

- 13 Onze toekomst in Christus**
Het leven verankerd in de toekomst van Christus - Jan Hoek
- 18 In de hemel**
Aan het woord komen een kind, een dichter en de Bijbel - Gert Marchal
- 22 Bij God geborgen**
Bijbelse gedachten over voortleven in Gods tegenwoordigheid - Alco Meesters
- 27 In de `eeuwige vreugde'**
Vreugde vinden in dagen van benauwdheid - Beatrice Jongkind

Mei 2008 – Nummer 982 – Jaargang 85

- 4 De kracht van het zwijgen...**
Verdrukking, maar ook het leven vieren in het boek Esther - Gideon van Dam
- 6 Vreemdelingschap**
Vreemdeling-zijn als spiritueel begrip in de Bijbel - Gerben Heitink
- 10 Kansen voor de catechese**
Overwegingen en aandachtspunten bij een synoderapport - Jaap de Lange
- 15 Troosten**
Een gebruiksartikel voor pastorale bezinning in kerkenraad en bezoekersgroep - Gerry Kramer-Hasselaar
- 19 Migrantenkerken**
Een kennismakend artikel over internationale gelovigen in meer dan duizend gemeenten in Nederland - Mechteld Jansen
- 24 Een beamer in de kerkdienst**
Overwegingen bij en ervaringen met het gebruik van een beamer - Els van der Wolf-Kox
- 28 Evangelicalisering**
Over de invloed van de evangelicale beweging in gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland - Henk de Roest

Juni 2008 – Nummer 983 – Jaargang 85

Thema: Over God gesproken

- 4 Over God gesproken**
Inleidende bijdrage over de vragen naar het geloof in God - Gerben Heitink
- 6 De ene verlichting is de andere niet**
Verlichting en het denken over God als 'Onze Vader' - Gerrit Manenschijn
- 10 `Hoe is uw naam?'**
Bijbels gezien is niet de vraag óf God bestaat van belang, maar wélke God je wilt aanbidden - Joep Dubbink
- 15 Een uur in aanvechting**
Een zondagmorgen, de predikant gaat op weg om een dienst te leiden - Maarten den Dulk

- 19 **Waar vindt een mens God?**
Zijn er manieren om God te vinden? Of is het andersom: de mens wordt gevonden door God? - Alida Groeneveld
- 22 **Spreken over God**
Theologie leert hoe we over de betekenis van God kunnen spreken - Luco van den Brom
- 26 **Geloofwaardig God aanbidden**
Over de taal van de liturgie als instrument voor de verbinding tussen God en mensen - Ciska Stark

Juni/augustus 2008 – Nummer 984 – Jaargang 85

Thema: Het gebinte van de kerk

- 4 **Het gebinte van de kerk**
Vragen bij constructie van de kerk; ter inleiding - Gerben Heitink
- 6 **De leidingstructuur van de kerk**
Kerkstructuren en hun betekenis voor de opbouw van de kerk - Gerben Heitink
- 10 **Een bisschop is niet los verkrijgbaar**
Heeft de kerk baat bij het instellen van het bisschopsambt? - Bram van de Beek
- 15 **Toekomst voor de territoriale gemeente?**
Gemeente-zijn naar gebiedsindeling of naar een bepaalde geloofsmentaliteit - Sake Stoppels
- 19 **De scharnierfunctie van de classis**
De sleutelrol van de classis in de organisatie van het kerkelijk leven - Richard Vissinga
- 23 **Vrijheid in gebondenheid**
Een pleidooi voor een centraal werkgeverschap voor predikanten - Bert de Leede
- 28 **Gesprek met scriba Bas Plaisier**
De scheidende scriba van de kerk geeft in een interview zijn gedachten weer - Arie Romein

September 2008 – Nummer 985 – Jaargang 86

- 4 **Bruggen van Hoop**
Gemeenteontmoetingen aan weerszijden van de Nederlands-Duitse grens - Henk de Roest
- 6 **'Hoe gaat het met u?'**
Over een kernvraag en een kernthema in het pastorale gesprek - Gerry Kramer-Hasselaar
- 10 **De dienst der genezing**
Uit de praktijk van een kerkelijke gemeente - Jan Veenhof
- 15 **Bidden**
Een bezinningsartikel voor wie ambtshalve voorgaat in gebed - Arie Romein
- 19 **Gebedsgenezing**
Overwegingen naar aanleiding van een onderzoek - Joke van Saane
- 24 **De Zaterdagavondkerk**
'De Zaterdagavondkerk' is niet-kerkgebonden en heeft geen leden - Klaas Touwen

- 29 **De Christelijke Gereformeerde Kerken**
Over een ander kerkgenootschap van de gereformeerde gezindte - Dingeman Quant

Oktober 2008 – Nummer 986 – Jaargang 86

Thema: Geloofsopvoeding

- 4 **Geschenk en opdracht**
Ter inleiding, gedachten bij (geloofs-)opvoeding - Jaap de Lange
- 8 **'Een verlangen naar meer ...'**
Een vierjarig project rond de kinderdoop voor kinderen, ouders en de gemeente - Egbert R. Veen
- 13 **Zondag gaan we naar de kerk**
Over de deelname van kinderen en jongeren aan de kerkdienst - Anneke van Wijngaarden
- 17 **Wat en hoe in catechese**
Gedachten over en mogelijkheden van catechese aan kinderen en jongeren - Nelleke Quist
- 22 **'Het zal je kind maar wezen ...'**
Handreiking voor een kring voor ouders van jongeren tussen de 12 en 17 jaar - Ingrid de Zwart
- 26 **De eigen weg**
De eigen weg van een kind en de spanningen die dat op kan roepen - Gerry Kramer-Hasselaar

November 2008 – Nummer 987 – Jaargang 86

- 4 **Wereldwijde netwerken van nieuwe gemeenten**
Spontane gemeenschapsvorming, een vernieuwing in de marge van de kerk - Henk de Roest
- 8 **Luisteren en reageren**
Een gesprek begint met luisteren. Dat kan troostend en ondersteunend zijn - Gerry Kramer-Hasselaar
- 12 **Zingeving met zonnebril**
Impressie van een laagdrempelig zomerproject voor ouderen - Anita Hendriks
- 16 **De 'grijze kerk' als uitdaging**
Dat de samenleving en dus ook de kerk vergrijst ... wat betekent dat? - Frits de Lange
- 20 **'k Zou zo graag een ketting rijden**
Bij een boek over contactmogelijkheden met kwetsbare ouderen - Marion Boelhauer-Overeem
- 25 **Baptisten: Gemeenten van gedoopte christenen**
Portret van een kerkgenootschap uit de reformatie - Teun van der Leer
- 29 **Geloof belijden**
Gemeenteleden ontmoeten elkaar rond een lied en teksten van belijdenissen. De opzet voor een groothuisbezoek - Richard Vissinga

December 2008 – Nummer 988 – Jaargang 86

Thema: De vreemdeling

- 4 **De vreemdeling in ons midden**
Juist in advent krijgt het thema een bijzondere accent. Ter inleiding - Arie Romein

- 8 Eigen en vreemd**
Wat maakt iets tot 'eigen' en wat tot 'vreemd'? - André Droogera
- 12 De vreemdeling in de Bijbel**
Vreemdeling zijn en wat de Bijbel daarover naar voren brengt - Klaas Veenhof
- 17 De vreemdeling, gave en opdracht**
De vreemdeling is per definitie 'anders', maar wat is daar mis mee? - Paul Oskamp
- 21 Een ingeburgerde landgenoot**
Vluchten, wonen en wennen in Nederland. Een interview - Arie Romein
- 25 Waar staan wij voor?**
De praktijk van asielaanvragen en procedures stelt ook de kerken voor vragen - Geesje Werkman
- 29 Wie is vreemdeling?**
Over stadswijken waar de vraag gesteld wordt, wie is hier eigenlijk vreemdeling? - At Polhuis

Januari 2009 – Nummer 989 – Jaargang 86

- 4 Een kerk sluiten en... opnieuw beginnen**
Het sluiten van een kergebouw hoeft niet het einde van de gemeente te betekenen - Henk de Roest
- 7 Confronteren**
Hoe laat je in een pastoraal gesprek een tegengeluid horen? - Gerry Kramer-Hasselaar
- 11 Om de toekomst van de protestantse kerk**
Gedachten bij het rapport van de Stuurgroep 'Werk in de wijngaard' - Gerben Heitink
- 15 Geen bezoek nodig**
Cusriefje over bezoekwerk - Gerry Kramer-Hasselaar
- 16 De Evangelische Broedergemeente**
Vanuit het plaatsje Herrnhut verspreidde de gemeente zich wereldwijd - Stephan Bernhard
- 20 Gemeentemusicals**
Over 'theater' in de kerk - Meint Wind
- 24 Teamvorming voor pastores**
Gedachten over de samenwerking van predikanten in teamverband - Kees Waardenburg
- 29 Huisbezoekers en hun eigen spiritualiteit**
Oefeningen voor het onderlinge gesprek over geloofsbeleving - Gideon van Dam

Februari 2009 – Nummer 990 – Jaargang 86

Thema: Protestantse gemeente in wording

- 4 Protestantse gemeente in wording**
Hoe verloopt de eenwording van kerken ter plaatse? Inleiding op het thema - Gerben Heitink
- 7 Identiteitsberaad geboden**
Het is noodzakelijk te werken vanuit een visie - Hans Pasveer

- 12 Cultuurverschillen**
Hoe belemmerend of stimulerend zijn cultuurverschillen tussen de kerken? - Arie Romein
- 16 Knelpunten in het pastorale beleid**
In een groeiproces van jaren werden knelpunten uitdagingen, die om oplossing vroegen - Richard Vissinga
- 21 Participatie van gemeenteleden**
Gemeenteleden en hun deelname aan het verenigingsproces - Piet Beintema
- 25 Kerk te koop**
Over pijn en moeite rond kerkgebouwen en vreugde om een nieuwe gemeente - Dick Pruiksma
- 29 De financiën van de gemeente**
Uitgaan van het gemeenschappelijke belang is voorwaarde voor de gesprekken - Egbert Oomkes

Maart 2009 – Nummer 991 – Jaargang 87

- 4 Een nieuwe gemeente?**
Aandacht voor de mogelijkheden nieuwe gemeenten te stichting - Henk de Roest
- 6 Projectie**
In pastoraal werk zien we anderen vaak gekleurd door onze eigen gevoelens en verwachtingen - Gerry Kramer-Hasselaar
- 10 Zoektocht door de zorg**
Hoe vind je de nodige zorg? Een ervaringsbericht - Gerben Heitink
- 15 De Vrije Evangelische Gemeenten**
Voorrang voor de vrijheid van de plaatselijke gemeente - Dick Durieux
- 19 Vreemd-vertrouwd**
Mogelijkheden van samen kerk-zijn in het verpleeghuis - Peterjan van der Wal
- 24 Het laatste oordeel**
Vrezen wij een laatste oordeel, als God liefde is? - Gerrit de Kruijf
- 27 Huisbezoekers en hun eigen spiritualiteit**
Inzicht in de eigen geloofsweg om beter in te kunnen gaan op anderen - Gideon van Dam

April 2009 – Nummer 992 – Jaargang 87

Thema: Een mens te zijn op aarde

- 4 'Een mens te zijn op aarde'**
Themanummer bij gezang 489 van het Liedboek voor de Kerken - Gerben Heitink
- 8 Eens voorgoed en levenslang**
Eigenlijk moet je steeds opnieuw geboren worden, jezelf bij elkaar rapen en een nieuw begin maken - Gerben Heitink
- 12 De bomen hebben wortels ...**
Voor mensen is er voortdurend een spanning tussen wortelen en voortgaan - Arie Romein

- 16 De vossen hebben holen**
Onderweg naar het beloofde land; wie is onze weg? - Richard Vissinga
- 20 De mensen hebben zorgen ...**
De Bijbel ontkent de zorgen niet, maar ziet ze in het licht van Gods zorg voor ons - Gerry Kramer-Hasselaar
- 24 Pijnlijk begenadigd**
Talenten en de genade hebben ze in te zetten - Nelleke Boonstra
- 28 We branden van verlangen ...**
Leren leven is ook leren omgaan met onze sterfelijkheid - Mathilde de Graaff

Mei 2009 – Nummer 993 – Jaargang 87

- 4 Bruggen bouwen in de wijk?**
Impulsen voor gemeentevernieuwing uit de directe omgeving - Henk de Roest
- 8 Nabijheid en distantie**
Hoe vind je in een pastoraal contact het juiste evenwicht? - Gerry Kramer-Hasselaar
- 12 Protestantse Kerk in Nederland**
Overwegingen bij het eerste lustrum - Gerben Heitink
- 16 Keiland**
Een week tijd voor een zee aan inspiratie op Terschelling - Gertrudeke van der Maas
- 20 Verlangen en vertrouwen**
Een boek over de droom en het concrete opbouwproces van de gemeente - Mathilde de Graaff
- 25 De Hersteld Hervormde Kerk**
Een informatief artikel over haar ontstaan en over de achtergronden - Wim van Vlastuin
- 30 Werkwoord / Op de medodie van het leven**
Suggesties bij 'Een mens te zijn op aarde' (themanummer april 2009) - Jaap de Lange

Juni 2009 – Nummer 994 – Jaargang 87

- 4 In gesprek over de kerkdienst**
Een bijzonder gebruiksnummer - Richard Vissinga
- 6 Waarom zou je naar de kerk gaan?**
Overwegingen bij 'naar de kerk gaan' - Henk de Roest
- 8 'Goede morgen gemeente'**
Aandachtspunten bij het begin - Nelleke Boonstra
- 10 De handdruk**
De taken van de ouderling van dienst - Nelleke Boonstra
- 12 We zingen uit ...**
Over het Liedboek voor de Kerken en andere bundels - Richard Vissinga

- 16 Meeleven bij geboorte en sterven**
Namen noemen voor God en voor elkaar - Gerry Kramer-Hasselaar
- 18 Structuur van de dienst**
Een structuur op ontmoeting gericht - Richard Vissinga
- 20 Samen bidden**
De gebeden in de kerkdienst - Gerry Kramer-Hasselaar
- 22 Kinderen en jongeren**
Apart en/of geïntegreerd? - Jaap de Lange
- 24 Lezingen uit de Bijbel en de preek**
De centrale plaats van de Bijbel - Arie Romein
- 26 De collecte**
Een open blik op de wereld - Nelleke Boonstra
- 28 Dopen**
De liturgische betekenis van de doop - Gerben Heitink
- 30 Avondmaal**
De viering van de 'Maaltijd van de Heer' - Gerben Heitink

Juli/Augustus 2009 – Nummer 995 – Jaargang 87

- 4 De kerk, De moeite waard!**
Inleiding op het themanummer bij het afscheid van prof. dr. Gerben Heitink als lid van de redactie - Richard Vissinga
- 7 Mensen en de kerk**
Via impressies van interviews leest u hoe zes mensen zich uitspreken over de kerk - Mathilde de Graaff
- 12 Kerk in crisis**
Crisis hoeft niet alleen bedreiging, maar kan ook keerpunt betekenen - Henk de Roest
- 16 Het karakter van de kerk**
Het kenmerkende van het karakter zit 'van binnen', maar hoe komt het naar buiten? - Gerry Kramer-Hasselaar
- 19 Instituut en gemeenschap**
Over een voor de gemeente spanningsvolle, maar onmisbare verhouding - Arie Romein
- 23 De kerk in de minderheid**
Een minderheidskerk, die zich niet tot de zijlijn laat veroordelen - Nelleke Boonstra
- 27 Een gemeenschap van leerlingen**
Leren van het evangelie is leren voor het leven. Uitgewerkt in drie richtingen - Jaap de Lange

September 2009 – Nummer 996 – Jaargang 87

- 4 Bruggen bouwen via het vrijwilligerswerk?**
Kerkleden in het vrijwilligerswerk in de samenleving - Henk de Roest

- 7 **Jezelf blijven**
Hoe kun je in een pastoraal gesprek je inleven in de ander, zonder dat je jezelf kwijtraak? - Gerry Kramer-Hasselaar
- 11 **Kerkenwerk: Waarom doe je het?**
Zeven motieven om niet aan de kant te blijven staan - Richard Vissinga
- 16 **Over doop en doopervaring**
Over de vraag naar een doopbevestiging en de discussie in de synode - Karel Blei
- 20 **Kind en Bijbel**
Godsdienstonderwijs in de basisschool gebaat bij een uitdagende en gevarieerde leeromgeving - Henk Kuindersma
- 25 **Zorg voor zin**
Over de cruciale rol van geloof en zingeving binnen de hulpverlening - Margreet de Vries-Schot
- 29 **De blik van buiten naar binnen**
Enkele suggesties voor een meer open presentatie van de gemeente - Nelleke Boonstra

Oktober 2009 – Nummer 997 – Jaargang 87

- 4 **Calvijn in Nederland**
Inleiding op het themanummer in het Calvijnyaar - Arie Romein
- 7 **Wie was Calvijn?**
Het beeld van Calvijn door de ogen van een historicus - Frans van Stam
- 11 **Calvijn en de kerkorde**
De invloed van Calvijn op de kerkorde in Nederland - Gerben Heitink
- 16 **Calvijn en de geloofsleer**
Kerngedachten over geloven - Arie de Reuver
- 20 **De gemeente bijeen ...**
In de liturgie komen veel van Calvijns inzichten samen - Jaap de Lange
- 24 **De eenheid bewaren die de Geest u geeft**
Over Calvijn als man van de oecumene - Margriet Gosker
- 29 **Calvinistisch leven**
Gewone mensen geven gestalte aan hun geloof - Mirjam van Veen

November 2009 – Nummer 998 – Jaargang 87

- 4 **Bruggen bouwen tussen kerken**
Kerken die elkaar verstaan en over en weer tot hulpbron worden - Henk de Roest
- 7 **Gevoelige onderwerpen**
Als een gesprek stroef verloopt, hoe gaan we daar dan mee om? - Gerry Kramer-Hasselaar
- 11 **Een kerk met toekomst**
Een veranderende praktijk van betrokkenheid bij de plaatselijke gemeente - Erica Hoebe-de Waard

- 16 Eindelooos bewustzijn**
Opmerkingen bij het gelijknamige boek van Van Lommel - Aart Mak
- 20 Het ambtsgeheim**
Het ambtsgeheim is de basis voor het vertrouwen in het pastoraat. Hoe gaan we ermee om? - Jacques Schenderling
- 25 Kerk & Buurt Amsterdam**
Impressie over hoe het kerkelijk leven niet los staat van het leven in de buurt - Eveline Masetti
- 30 De Paaskaars**
Over de oorsprong en het gebruik van de paaskaars in de liturgie - Arie Romein

December 2009 – Nummer 999 – Jaargang 87

- 4 Omgaan met geld**
Geld is een vanzelfsprekendheid. Niemand kan zonder. Maar hoe gaan we er mee om? - Arie Romein
- 6 Geld en Economie**
Economie overkomt ons niet. In de economie maken mensen keuzes - Bob Goudzwaard
- 11 Wanneer is geld verdienen legitiem?**
Uitgangspunten voor geld verdienen tegen een eerlijke prijs - Johan Graafland
- 15 Is soberheid gelijk aan somberheid?**
Soberheid en solidariteit kunnen raken aan de kern van een gelukkiger leven - Ans van Keulen
- 19 Een ouderling spreekt toch niet over geld of wel?!**
Hoe gaat de kerkelijke gemeente zelf om met geld? - Dirk Bijl
- 24 Geld geven**
Geven hoort bij het leven; het verbindt mensen over en weer - Lútzzen Miedema
- 28 Geld nalaten**
Wie overlijdt, laat na. De indruk van wie je was en hoe je leefde, maar er is ook het materiele nalaten - Ria de Jong

Januari 2010 – Nummer 1000 – Jaargang 87

Met de gemeente het jaar door

- 9 Startzondag**
- 13 Vredeszondag**
- 17 Jongerencatechese**
- 21 Israëlzondag**
- 25 Dankdag voor gewas en arbeid**
- 29 Hervormingsdag**
- 33 Zendingszondag**
- 37 Rond de laatste zondag van het kerkelijk jaar**
- 41 Advent, voorbereiding op kerst**

45	Een PR plan voor de toekomst van de gemeente
49	Kerkbalans
53	Bidden om eenheid
57	Werelddiaconaat
61	Kerk-en-school diensten
65	Een musical
69	Veertigdagentijd
73	Gemeentevergadering
77	De gemeente houdt 'Open Dag'
81	Bezinning op de kerkdienst
85	Hemelvaartsdag
89	Belijdeniszondag
93	Openluchtdienst
97	Op bezoek namens de kerk
101	Bemensing van de vacatures
105	Voortgangsgesprekken
109	Recreatie
113	Reizen met de gemeente
117	Werken met een jaarthema
121	Bezinning en bezieling

Februari 2010 – Nummer 1001 – Jaargang 87

4	Een brug slaan tussen de generaties In de gemeente de communicatie tussen de generaties bevorderen - Henk de Roest
7	Afhankelijkheid Iedereen wil zelfstandig zijn, maar toch hebben we elkaar nodig - Gerry Kramer-Hasselaar
11	Een (opnieuw) betekenisvolle kerk Bezinning op de mogelijkheden om in de crisis de aanknopingspunten van verandering te ontdekken - Henk de Roest
16	Vierkaars in een meelevende gemeente Het zelf ontwerpen en vervaardigen van een Paaskaars - Pieter van der Woel
20	Een misdadiger is meer dan zijn delict Zorg voor mensen die 'vast' zitten in de gevangenis en in hun leven - Jan Eerbeek
25	Over (rol)verwachtingen gesproken Wat verwachten predikant en gemeente over en weer van elkaar en hoe daarmee om te gaan? - Johan van Holten
30	Je in de kerk thuis voelen?! Suggesties om met de kerk als een (t)huis bezig te zijn - Henk de Roest

Maart 2010 – Nummer 1002 – Jaargang 87

- 4 Bruggen bouwen op het platteland**
De eigen mogelijkheden van kerkzijn op het platteland - Henk de Roest
- 7 Met z'n drieën in gesprek**
Meestal loopt een meerpersoonsgesprek vanzelf, maar wat als... - Gerry Kramer-Hasselaar
- 11 Kleur in de kerk**
Over de oorsprong, de betekenis en de kleuren van de antependia - Erica Hoebe-de Waard
- 15 'Over een andere boeg'**
Afbeeldingen en bijbelverhalen als hulp in het pastoraat - Ellen Sonneveld
- 20 Christus gezien**
Tot op vandaag zijn er mensen die ervaren hebben dat Christus aan hen verscheen - Berthilde van der Zwaag
- 29 Het gaat niet om iets extra's**
Gedachten en ideeën bij het missionair zijn van de gemeente - Hans van Ark
- 24 In het licht van Pasen**
Over inkeer, bewogenheid met anderen en de vreugde van Pasen - Gerry Kramer-Hasselaar

April 2010 – Nummer 1003 – Jaargang 87

Thema: Mens en werk

- 4 Mens en werk**
Een themanummer over een belangwekkende verhouding, 'Mens en werk' - Arie Romein
- 6 De betekenis van arbeid**
Gedachten over werk als middel van bestaan en je roeping als mens - Gerrit de Kruijf
- 10 Combinatiedruk**
Zorg en arbeid zijn vaak lastig te combineren. Hoe kunnen kerk en geloof daar een rol in spelen? - Trinus Hoekstra
- 15 Werkloosheid: Een onzeker toekomstperspectief**
In deze economisch moeilijke tijd is werkloosheid voor veel mensen een reële bedreiging - Jan Hermen Vroegindeweyj
- 18 Werken als 'vrijwilliger'**
Mensen die zich belangeloos inzetten, noem het roeping, dat is het goud van de kerk - Erica Hoebe-de Waard
- 23 Kerk en de wereld van arbeid**
Handvatten, werkvormen ne tips over omgaan met de relatie arbeid en geloof - Hub Crijns
- 27 Lusten en lasten van een werkgever**
Interview met Huib Klamer van de VNO-NCW over thema's in het ondernemen - Arie Romein

Mei 2010 – Nummer 1004 – Jaargang 87

- 4** **Bruggen in de nacht?**
Ideeën, impulsen en enthousiasme voor het organiseren van een kerkennacht - Henk de Roest
- 6** **Bezoekwerk kun je leren**
Behulpzame gedachten en praktische aanwijzingen - Gerry Kramer-Hasselaar
- 10** **Op uitzending**
Een militair over zijn missie en wat dat betekent - Jaap de Lange
- 15** **Feest van hemel en aarde**
Over kerkdiensten die de levenscyclus verbinden aan de seizoenen - Henny de Jong
- 20** **Met kinderen zingen in de kerk**
Nieuwe mogelijkheden voor kinderen en volwassenen in de gemeente - Henk Kuindersma
- 25** **De brief in het pastoraat**
Achtergronden en mogelijkheden van 'geschreven nabijheid' - Käti van Bergen
- 28** **Mirjam, een lofprijzing**
Een lofprijzing als een korte viering aan het eind van een bijeenkomst - Nelleke Boonstra

Juni 2010 – Nummer 1005 – Jaargang 87

Thema: Geloofsvragen - Hete hangijzers

- 4** **Geloofsvragen - Hete hangijzers**
Inleidend artikel op dit themanummer over een zestal 'grote' geloofsvragen - Richard Vissings
- 7** **Zijn de godsdiensten gelijk?**
Het gesprek over en met andere godsdiensten - Henk Vroom
- 11** **God en het lijden**
Hoe beleven we het lijden? In berusting of in opstandigheid? - Gijs Dingemans
- 15** **De weg van de zelfontplooiing**
Belemmeren geloof en kerk om vrij en blij te genieten van het leven? - Gerben Heitink
- 19** **Betrouwbare schepping**
Bijbel en wetenschap, hoe gaan die samen? - Gerard Nienhuis
- 25** **God in het alledaagse**
Mensen merken vaak meer van God dan dat ze opmerken - Margriet van der Kooi
- 29** **De Bijbel letterlijk nemen?**
Omgaan met de Bijbel als boek, dat een appèl op je doet en om geloof vraagt - Ilonka Terlouw

Juli-augustus 2010 – Nummer 1006 – Jaargang 87

Thema: Onderweg in de seizoenen

Pastorale teksten bij de gerijden van de levensloop

- 7** **Lente**
Een tijd van nieuw leven en nieuwe mogelijkheden. Pasen geeft deze periode een eigen nieuwe kracht - Erica Hoebe-de Waard

- 13 Zomer**
Zomertijd heeft voor velen te maken met ontspanning en vrije tijd. Het roept meteen de vraag op hoe we 'tijd' beleven - Mathilde de Graaff
- 19 Herfst**
De dagen worden korter. Het leven stormachtig en guur. We moeten loslaten en dat kost pijn en verdriet. Tijd ook van inkeer - Gerry Kramer-Hasselaar
- 25 Winter**
De natuur is in rust. Advent zet de lijnen uit van een nieuw perspectief op het leven, op de overgang van oud naar nieuw - Nelleke Boonstra

September 2010 – Nummer 1007 – Jaargang 88

- 4 Johannes - een evangelie apart**
De eerste van een serie bijdragen over de ik-ben-woorden' in Johannes - Peter Tomson
- 6 De spindokter en de strontvlieg**
Preken is ambtelijk spreken, al klinkt er vaak iets persoonlijke in mee - Klaas Touwen
- 10 Vespers op koopzondagen**
Een nieuw initiatief om als kerk in de stad aanwezig te zijn - Jaco Zuurmond
- 14 Mailgebruik is bedreiging voor ambtsgeheim**
Mailgebruik is ook in de kerk wijdverbreid, maar heeft wel z'n risico's - Ruben Verzijl
- 18 Help, we willen een kerkblad**
Een stappenplan om een kerkblad tot ontwikkeling te brengen - Lydia Vroegindeweyj
- 23 Hoop in de veekleurige gemeente**
Over omgaan met verschillen in geloofsbeleving in de gemeente - Hetty Boersma
- 28 Werkwoord**
Stilstaan bij het einde
Hulp van de kerkelijke gemeente bij bezinning op de eigen uitvaart - Erica Hoebe-de Waard

Oktober 2010 – Nummer 1008 – Jaargang 88

Thema: Mantelzorg, de gemeente een zorg

- 4 Mantelzorg in de praktijk**
Mantelzorger worden is meestal geen keus. Vier portretten van mantelzorgers - Erica Hoebe-de Waard, Gerry Kramer-Hasselaar en Jaap de Lange
- 10 Mantelzorg**
Vanuit de praktijk naar de bezinning op de praktijk. Toelichting op dit nummer - Arie Romein
- 12 Mantelzorg: elkaar overeind houden**
Een bijbelse verkenning naar wat we mantelzorg noemen - Arie Romein
- 16 Pastoraat en mantelzorg**
Aandacht in de kerkelijke gemeente voor mantelzorgers, binnen en buiten de gemeente - Agaath Koers

- 20 **Mantelzorg en diaconaat**
Mantelzorg vanuit diaconaal perspectief met mogelijkheden voor hun ondersteuning - Willy Meijnhardt
- 26 **Het politiek-sociale beleid inzake mantelzorg**
Mantelzorg vanuit het beleid van de overheid - Els de Waard
- 31 **Wegwijzer**
Suggesties voor wie meer wil weten over het thema

November 2010 – Nummer 1009 – Jaargang 88

- 4 **Christenen en Joden in Johannes**
Over een conflict dat kleur geeft aan het Johannesevangelie - Peter Tomson
- 6 **Sleur en trekwerk achter de coulissen**
Preken, een tekst van toen en daar voor mensen van hier en nu - Klaas Touwen
- 10 **Vertrouwenvolle gemeenschap**
De gemeente die leeft uit vertrouwen biedt een gemeenschap om naar te verlangen - Jan Hendriks
- 14 **Pastoraat en diaconaat**
Pleidooi voor bezinning op een verstandige taakverdeling - Herman Noordegraaf
- 18 **Jeugdpastoraat**
Pleidooi voor een jeugdpastorale aanpak, die uitgaat van jongeren - Joost Schelling
- 24 **Hart voor de zaak**
De gemeente naar buiten met gemeenteleden als ambassadeurs - Corné Splinters
- 30 **Omgaan met kritiek**
Tijdens een bezoek kun je allerlei kritiek op de kerk te horen krijgen - Gerry Kramer-Hasselaar

December 2010 – Nummer 1010 – Jaargang 88

Thema: Gij komt van alzo hoge

- 4 **Gij komt van alzo hoge**
Inleiding op dit themanummer over de vraag 'Wie is Jezus Christus?' - Richard Vissinga
- 6 **Wat maakt het uit?**
Wat wij van Jezus denken, bepaalt hoe we over hem spreken - Eginhard Meijering
- 10 **Een kind geboren in Bethlehem**
Kerst wordt groots gevierd, maar wat betekent het dat Jezus geboren is? - Erica Hoebe-de Waard
- 14 **Het koninkrijk van God**
Het optreden van Jezus is een heerwijzing naar het rijk van God - Richard Vissinga
- 19 **Gestorven voor onze zonden**
Vandaag de woorden en beelden over de verzoening ter sprake brengen - Sam Janse
- 24 **De paaskaars in de kerstnacht**
Nadenken over 'opgestaan van de doden' - Jaap de Lange

- 29 Levende icoon van de Onzichtbare**
Wat zeggen we als we zeggen dat Jezus een beeld van God is? - Aad van Egmond

Januari 2011 – Nummer 1011 – Jaargang 88

- 4 'Ik ben het levensbrood'**
Over het eerste van de 'ik-ben-woorden' in het Johannesevangelie - Peter Tomson
- 6 Jezus van Nazaret tot Jeruzalem**
Preken over Jezus Christus als Woord van God - Klaas Touwen
- 10 Is religie een bron van ellende?**
Dat religie en conflict bij elkaar horen, wordt veelvuldig verkondigd - Henk Vroom
- 14 Geloof als koppelwerkwoord**
Pleidooi voor de gemeente als 'bezield verband' - Jelle van Nijen
- 19 Stiltecentra**
De weldaad van stilte, inkeer en rust; mogelijkheden voor stiltezoekers - Nelleke Boonstra
- 24 Pastorale zorg aan kinderen**
Aandachtig omgaan met de problemen van kinderen - Carianne Bron
- 29 De actie Kerkbalans**
Handreiking voor de aanpak van de actie op plaatselijk vlak - Erica Hoebe-de Waard

Februari 2011 – Nummer 1012 – Jaargang 88

Thema: Pastoraat en gezondheidszorg

- 4 Met ontferming bewogen**
Bewogenheid met mensen - achtergrond bij dit themanummer - Richard Vissingsga
- 6 Voor een ander of voor jezelf?**
Betrokkenheid van vrijwilligers bij het pastoraat aan zieken - Eva Ouwehand
- 10 Zonder geestelijke verzorging geen palliatieve zorg**
Aandacht voor dat wat een mens bezielt - Marion Boelhauer
- 14 Als woorden tekort schieten ...**
Op bezoek bij mensen met dementie - Anja de Vries
- 18 Voorspellende geneeskunde**
Willen we wel weten, wat we mogelijk zouden kunnen mankeren? - Theo Boer
- 24 Mooi geweest?**
Bezinning op ouder worden en levenseinde - Annemarieke van der Woude
- 29 Terzijde van het kruis**
Kerk en zorg: Wie staan er rondom de lijdende mens? - Wybe Dijk

Maart 2011 – Nummer 1013 – Jaargang 88

- 4 **'Ik ben het licht der wereld'**
'Het licht der wereld' ... licht speelt vanaf het begin een grote rol - Peter Tomson
- 6 **Van 'wij' afwijken**
Hoe schat de dominee zijn hoorders in? - Klaas Touwen
- 10 **Een hof van heden**
Impressie van een eigentijdse, bijbelse kerktuin vol symboliek - Hans Nieboer
- 14 **Het opzicht in de kerk**
Erop toe zien, dat de gemeente bij haar roeping blijft - Ad Rigters
- 18 **Geloof in het dagelijkse leven**
Vormgeven aan geloven in het leven van alledag - Wilma Hartogsveld
- 24 **Bijbel en Koranverhalen lijken op elkaar**
Overeenkomsten en verschillen in de verhalen zijn vaak verrassend - Marlies ter Borg
- 30 **Werkwoord**
Van moeten naar ont-moeten
Inspirerende mogelijkheden van pastoraat tijdens landelijke pastorale dag - Henk de Roest

April 2011 – Nummer 1014 – Jaargang 88

Thema: Hoe lezen we de Bijbel?

- 4 **Hoe lezen we de Bijbel?**
Inleiding op het thema - Arie Romein
- 6 **Vergelijkend lezen**
Bijbelvertalen is keuzes maken. Maar wanneer gebruik je welke vertaling? - Matthijs J. de Jong
- 10 **Begrijpend lezen**
Over lezen als een lichamelijke inspanning van hoofd, hart en handen - Dorothea Erbele-Küster
- 14 **Laat Christus tot je spreken**
Wat vraagt het om de bijbel op een meditatieve of biddende manier te lezen? - Wim Reedijk
- 18 **De wereld zien vanaf het balkon**
Hoe bepaalt ons 'man' of 'vrouw' zijn het lezen van de Bijbel? - Anne-Mareike Schol-Wetter
- 22 **Literair Bijbellezen**
De Bijbel laat zich ook lezen als een knap literair boek - Klaas Spronk
- 28 **Intercultureel Bijbellezen**
Over grenzen heen elkaar ontmoeten door samen de Bijbel te lezen - Arie Molenaar

Mei 2011 - Nummer 1015 - Jaargang 88

- 4 **'Ik ben de deur voor de schapen'**
Gelijkenis? Dit is een uitspraak uit een conflictverhaal - Peter Tomson

- 6 De vreemde vogel en de luistervink**
Twee preekvormen onder de loupe - Klaas Touwen
- 10 Protestantse Theologische Universiteit**
Straks verder in Amsterdam en Groningen - Henk van der Sar
- 14 Kinderen als getuige van huiselijk geweld ...**
Wat doet huiselijk geweld met kinderen? - Jan Kruse
- 18 Ouderenmishandeling**
Tragische situaties achter de voordeur - Mieke van der Hout
- 24 God en het Grote Geld**
Markt, winst, recht van de sterkste... Hoe staan we daarin? - Gert van Maanen
- 30 Werkwoord**
In gesprek over geloven
Op welke manier kun je geloofsvragen en inspiratie met elkaar delen? - Gerry Kramer-Hasselaar

Juni 2011 - Nummer 1016 - Jaargang 88

Thema: Pelgrimeren

- 4 Rustplaats en krachtbron**
Over een pelgrimslied als rustplaats en krachtbron - Arie Romein
- 6 Pelgrimeren uit verlangen**
De pelgrimsreis als levensreis en het verlangen naar zin - Jaap de Lange
- 10 Een plek voor geborgenheid**
Is er troost en geborgenheid voor wie onderweg zijn? - Henk de Roest
- 14 Naar de tempel**
Kracht vinden in gebed, een lied, in een gastvrije kerk - Nelleke Boonstra
- 18 Onderweg**
Onderweg zijn met anderen en met de Ander - Mathilde de Graaff
- 22 Tempel en Kerk**
Schuilplaatsen voor onderweg - Arie Romein
- 28 Vertrouwen**
Onderweg in het leven, je toevertrouwen aan God - Richard Vissinga

Juli-augustus 2011 - Nummer 1017 - Jaargang 88

Thema: Samenleving in beroering

- 4 Samenleving in beroering**
Ter inleiding op dit thema de vraag: Wat is er aan de hand? - Richard Vissinga
- 6 De rol van het populisme**
Achtergronden en praktische kenmerken in Nederland - Bram Grandia

- 10 Verruwing in de samenleving**
Over verruwing, niet als oorzaak, maar eerder als gevolg - Titus Schlatmann
- 14 Ontmoeten en verbinden**
Elkaar zoeken in de multiculturele, multireligieuze samenleving - Jasja Nottelman
- 18 Doe eens iets met Jezus**
Veranderde positie vraagt van de kerk een nieuw concentratiepunt - Stefan Paas
- 22 Tegenwicht en perspectief**
Wat kunnen kerken doen om vertrouwen te bevorderen? - Herman Noordegraaf
- 27 Verschuivingen in de samenleving**
Een gesprek over achtergronden en perspectieven - Jaap de Lange & Hijme Stoffels

September 2011 - Nummer 1018 - Jaargang 89

- 4 'Ik ben de deur voor de schapen'**
Troostrijke woorden tegen de achtergrond van de herders van Israël - Peter Tomson
- 6 De taal van de Tafel**
Pleidooi voor een eerherstel van de Tafel als centrum van de gemeente - Sytze de Vries
- 10 De Wmo en de kerken**
De wet op maatschappelijke ondersteuning biedt ook kerken mogelijkheden - Herman Noordegraaf
- 14 Nes Ammim, vrijplaats in Israël**
Een bijzonder dorp met een bijzondere missie in Israël - Frans van der Sar
- 18 Een kerk op zoek naar mensen**
Opnieuw willen leren kerk te zijn met en voor mensen in de stad - Margrietha Reinders
- 22 Als dementie zijn intrek neemt**
Een ingrijpende ziekte voor de patiënt en de omgeving - Annet Meurs
- 29 Kerkopbouw in een deprimerende tijd**
Er is een weg tot vernieuwing - Jan Hendriks

Oktober 2011 - Nummer 1019 - Jaargang 89

Thema: De ouderling als 'oudste'

- 4 De ouderling in de gemeente**
Wie en wat ben je als ouderling? Inleiding op het themanummer - Nelleke Boonstra
- 6 'Oudste' in de gemeente**
Geestelijk leiderschap als kenmerk voor het ouderling zijn - Gerben Heitink
- 10 Wijs beleid in de kerk**
Leiding geven in de gemeente als organisch geheel - Jan van Bommel
- 14 'Om mens voor een mens te zijn'**
Ouderlingen over 'Waarom doe je het?' - Els Deenen

- 18 Wie en wat vertegenwoordig je?**
Door welke motieven laat je je leiden in je optreden als ouderling? - Jelle van Nijen
- 22 U hoort toch ook bij hem?**
Door hun inzet voor de gemeente tonen ouderlingen hun liefde voor Jezus - Maarten den Dulk
- 27 Een boodschap van geloof, hoop en liefde**
Over mogelijkheden van communicatie: informatie verwerven en delen - Lenny van den Brink - 't Hart

November 2011 - Nummer 1020 - Jaargang 89

- 4 'Ik ben de opstanding'**
Woorden op een scharnierpunt in het evangelie van Johannes - Peter Tomson
- 6 Zingen is zilver, zwijgen is goud...**
De gemeentezang is een kostbaar protestants erfgoed, maar zingen moet je wel leren - Sytze de Vries
- 10 Gemeenschap van gelijken**
Verschuivende man-vrouwverhoudingen in de kerken - Anne-Claire Mulder
- 14 Zorg voor de werkers**
Overwegingen en aandachtspunten bij evaluatiegesprekken - Nelleke Boonstra
- 18 Zoek de vrede voor de stad**
Zes jaar interreligieuze samenwerking in Amsterdam-Oost - Julia van Rijn
- 22 Onmisbare rituelen**
Het belang van rituelen als opening naar het religieus bewustzijn - Ekkehard Muth
- 29 Pelgrimage, een spirituele reis**
Overwegingen, teksten en mogelijkheden van pelgrimeren - Nelleke Boonstra

December 2011 - Nummer 1021 - Jaargang 89

Thema: Wegen van liturgie

- 4 Wegen van liturgie**
Liturgie in de reformatorische kerken.
Ter inleiding - Arie Romein
- 6 Als de vonken er af vliegen ...**
Bezinning op zeven storende factoren bij de vormgeving van de liturgie - Sytze de Vries
- 10 De Liturgische Beweging**
Schets van de liturgische ontwikkelingen in de protestantse kerken in Nederland - Marius van Leeuwen
- 14 Liturgie in de Lutherse gemeente**
Een kerkdienst met zorgvuldige afweging van muziek en het Woord - Nelleke Boonstra
- 18 Liturgie in de Gereformeerde Bond**
De klassiek-gereformeerde liturgie gaat terug op richtlijnen van Calvijn.
Een impressie - Gerry Kramer-Hasselaar
- 22 Een 'evangelische' liturgie**
Een dienst in de 'Jonah-gemeente' met aandacht voor het eigene, de lofprijzing - Arie Romein

- 28 Voorbij de liturgische bewegingen**
Op zoek naar een antwoord door de historische ontwikkelingen heen - Marcel Barnard

Januari 2012 - Nummer 1022 - Jaargang 89

- 4 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven'**
Belangrijke woorden tijdens de afscheidsrede in het Johannesevangelie - Peter Tomson
- 6 Hoe zal ik u/U ontvangen?**
De ruimte van de eredienst ... Hoe gaan we die binnen? - Sytze de Vries
- 10 Zoeken naar begaanbare wegen**
Over zelfdoding en wat dat met mensen kan doen - Martin Walton
- 14 Over een niet te stillen verlangen**
Europese cultuur en christelijk geloof. Een nieuw boek van Gerben Heitink - Jaap H. van der Laan
- 19 Vespers op weg naar Pasen**
Praktische aanwijzingen voor vieringen in de Veertigdagentijd - Jan de Jongh
- 23 Pastorale zorg aan veteranen**
Gespecialiseerde zorg en de mogelijkheden binnen de gemeente - Mia van 't Riet
- 29 De hele week druk met de kerk?**
Over time-management in het kerkenwerk, tips en mogelijkheden - Gerry Kramer-Hasselaar

Februari 2012 - Nummer 1023 - Jaargang 89

Thema: Pastoraat door het leven heen

- 4 Pastoraat door het leven heen**
Pastorale mogelijkheden in verschillende levensfasen - Erica Hoebe-de Waard
- 6 Een rijke pastorale traditie**
Het belang van en de ontwikkelingen in het pastoraat - Gerben Heitink
- 10 Beginnen**
Als de gemeente een kind opneemt in haar midden ... - Anna Zegwaard
- 15 Groeien in het leven**
Kinderen en jongeren, ondersteuningsmogelijkheden vanuit de gemeente - Liesbeth Winters-Jonas
- 20 Trouw**
Trouw en vertrouwen in het pastoraat gaat ook over vasthouden en loslaten - Erica Hoebe-de Waard
- 25 Zoek de zoekers!**
Als reisgenoten aan de keukentafel bij de middengeneratie - Simon Dingemanse
- 29 Loslaten**
Verlieservaringen in het leven en de zorg voor elkaar - Evert van der Veen

Maart 2012 - Nummer 1024 - Jaargang 89

- 4 'Ik ben de ware wijnstok'**
De laatste van de zeven 'Ik-ben-woorden': een geliefde tekst - Peter J. Tomson

- 6 Mij spreekt de blomme een tale...**
Bloemen in de kerkdienst, waar staan ze voor en waar staan ze? - Sytze de Vries
- 10 Het nieuwe ledenregistratieprogramma**
Mogelijkheden voor het pastoraat van het nieuwe ledenregistratieprogramma - Cor van de Worp
- 15 'Het is christelijk, dacht ik...'**
Werk maken van het imago van de gemeente - Sake Stoppels
- 19 Muziek horen en weer toekomst zien**
Over het hoe en wat van muziekpastoraat - Annemiek Vogels
- 24 Kerk-zijn voor de buurt geeft hoop**
Kerk zijn in de wijk of het dorp: er is meer mogelijk dan vaak wordt gedacht - René van Loon
- 29 Ambtsdrager zijn: eenzaam?**
Aandacht voor elkaar, vanuit verbondenheid met God en de gemeente - Erica Hoebe-de Waard

April 2012 - Nummer 1025 - Jaargang 89

- 4 Kerksluiting: einde en/of nieuw begin?**
Inleiding op een voor velen ingrijpend en emotioneel thema: kerksluiting - Henk de Roest
- 7 Kerksluiting**
Waarom hebben we er mee te maken gekregen? - Henk de Roest
- 10 Naar een zorgvuldig besluit**
Wat komt er kijken bij een zorgvuldig besluit tot sluiting van een kerkgebouw? - Peet Valstar
- 15 Een nieuw leven voor kerkgebouwen**
Mogelijkheden van her- en nevenbestemming van kerkgebouwen - Door jelsma
- 22 De kerk gaat dicht**
Vorbereiding op een kerksluiting. Verslag van een proces - Margo jonker
- 26 Rituelen bij verandering**
Werk maken van de overgang naar een nieuwe situatie - Elisabeth Posthumus Meyjes
- 30 Kerksluiting als spiritueel proces**
Niet alleen zakelijk, het gaat juist ook om geestelijk leiding geven - Henk de Roest

Mei 2012 - Nummer 1026 - Jaargang 89

- 4 'Ik ben het'**
Een antwoord dat verwijst naar de naam van de Almachtige - Peter J. Tomson
- 6 Heilgymnastiek**
Over de lichamelijke (godsdiens)toefening - Sytze de Vries
- 10 Een boeket van klank**
Op weg naar een Nieuw Liedboek van de kerken - Elisabeth Posthumus Meyjes
- 14 Het running dinner**
Bij elkaar aan tafel als een samenbindende gemeenteactiviteit - Fulco de Vries Bouwstra

- 18 **Een goed gesprek**
Ontmoetingsmogelijkheden voor mensen met een psychiatrische achtergrond - Annet Meurs
- 24 **Leve de Dorpskerk**
Meer bewust kerk durven zijn in het dorp. Er zijn zeker mogelijkheden - Wim Beekman
- 29 **De beleving van het avondmaal**
Aanzetten voor een groepsgepraek tijdens groothuisbezoek of wijkavond - Jaap de Lange

Juni 2012 - Nummer 1027 - Jaargang 89

- 4 **Bezieling en versterking**
Essentiële zaken van hoofd en hart. Ter inleiding - Erica Hoebe-de Waard
- 6 **Wijsheid**
Inzicht met het oog op de praktijk van het leven - Jaap de Lange
- 8 **Vreugde**
Wat gaat er om bij momenten van vreugde? - Nelleke Boonstra
- 10 **Ruimte**
Ruimte geven en ruimte nemen - Jodien van Ark
- 15 **Verlangen**
Verlangen is een motorwoord. Het zet ons in beweging - Jaap de Lange
- 17 **Begeerte**
Onze begeerten vragen volgens Paulus om 'restyling' - Theo Witkamp
- 20 **Schaamte**
Schaamte voorkomt dat we er zo maar op los leven - Wim ter Horst
- 23 **Solidariteit**
Vanzelfsprekend, of toch vooral uitdagend, confronterend? - Margarithe Veen
- 27 **Geborgenheid**
Een plek als een veilige haven - Erica Hoebe-de Waard
- 29 **Eenzaamheid**
Wel onder de mensen zijn, maar je niet verbonden voelen - Evert van der Veen
- 31 **Pijn**
Pijn, geestelijk en lichamelijk, die je kan gaan beheersen - Gerry Kramer-Hasselaar

Juli-augustus 2012 - Nummer 1028 - Jaargang 89

- 4 **De aarde behoeden**
Over duurzame omgang met de schepping. Inleiding op dit zomernummer -
Nelleke Boonstra / Gerry Kramer-Hasselaar
- 6 **De grond van ons bestaan**
Een zorgvuldige lezing van het scheppingsverhaal - Albert Kamp

- 10 Levensstijl, duurzaamheid en welvaart**
Bezinning vanuit de huidige situatie van materiële welvaart en stagnatie- Trinus Hoekstra
- 14 Vieringen rond de schepping**
Concrete mogelijkheden voor kerkelijke vieringen -Tini Brugge
- 20 Zorgvuldig met energie**
Hoe kan een kerk zelf zorgvuldig met energie omgaan? Een interview - Arie Romein
- 24 Het milieu en de kerk**
Het gesprek in de kerk over levensstijl, duurzaamheid en milieu - Ineke van Middendorp-Sonneveld
- 28 Dromen van een duurzame gemeente**
Een droom over een voorbeeldgemeente als inspiratie - Nelleke Boonstra

September 2012 - Nummer 1029 - Jaargang 90

- 4 Alledaagse spiritualiteit - Niet alleen**
Zo maar een onverwachte ontmoeting die de dag anders maakt - Ferdinand Borger
- 6 In vergadering bijeen - Vergaderen**
Vergaderen: mensen en ideeën bij elkaar brengen ter wille van de 'zaak' -Jaap de Lange
- 10 BudgetMaatjes aan het werk**
Het begeleiden van mensen met financiële problemen - Rikie Dommerholt
- 15 Teamwerk: (hoe) werkt dat?**
Aandachtspunten voor het samenwerken in teamverband - André Drost
- 20 In gesprek over de kerkdienst**
Ontmoetingsbijeenkomsten in de gemeente rond een thema - Nelle-Mieke Drop
- 24 Predikanten in de Inrichtingen van justitie**
Pastoraat aan gedetineerden, mensen onder druk - Roel Knol
- 29 Werkwoord**
Onder elkander eensgezind
Teksten en gedachten van de 'zusters des gemeenen leven' - Nelleke Boonstra

Oktober 2012 - Nummer 1030 - Jaargang 90

Thema: Als leven eindigt

- 4 Als leven eindigt**
Iemand verliezen aan de dood. Rouwen en pastoraat. Ter inleiding - Erica Hoebe-de Waard
- 7 (On)voltooid leven**
Binnenkomen in een huis van verdriet. Wat is troost? Wat troostvol? - Henk Veltkamp
- 11 Verlies in een jong gezin**
Rouw in een jong gezin. Wat betekent het voor de gezinsleden? - Riet Fiddelaers-Jaspers
- 15 '... of hij valt in uw handen'**
Ontwrichtend is het verlies van iemand door zelfdoding. Overwegingen voor bezoekers - Kees Bregman

- 20 **Het zelfgekozen levenseinde**
Pastorale betrokkenheid in aandacht en openheid bij een zelfgekozen levenseinde - Jaap Koopmans
- 24 **Pasen is niet los verkrijgbaar**
Gedachten over lijden, verdriet en geloof in het werk van een bezoeker - Gerben Heitink
- 28 **Ter bemoediging**
Gedichten, liederen en gebeden om voor jezelf of met anderen te lezen

November 2012 - Nummer 1031 - Jaargang 90

- 4 **Alledaagse spiritualiteit - De taal van stilte**
Stilte zorgt voor uitstel van gedachten en oordelen - Ferdinand Borger
- 6 **In vergadering bijeen - Waar ligt je uitgangspunt?**
Vanuit welke instelling neem je deel aan vergaderingen? - Jaap de Lange
- 10 **Een vriend van de Waarheid**
Over de Gereformeerde Bond en de geloofsbeleving - Roelof de Wit
- 14 **De Anglicaanse choral evensong**
De evensong: waar komt deze viering vandaan? Wat is de achtergrond? - Hanna Rijken
- 20 **Werken met een jaarthema**
Het stimulerende van eigen jaarthema's voor de gemeente - Piet Vliegthart
- 24 **Op zoek naar een nieuwe dominee ...**
Alle stappen in het beroepingswerk op een rij - Jan Oortgiesen
- 29 **Werkwoord**
De kerk als oefenplaats
Lessen uit de sportschool voor oefeningen in de gemeente - Roelof de Wit

December 2012 - Nummer 1032 - Jaargang 90

Dit nummer ontbreekt.

Januari 2013 - Nummer 1033 - Jaargang 90

Dit nummer ontbreekt.

Februari 2013 - Nummer 1034 - Jaargang 90

Thema: Tussen zeggen en zwijgen

- 4 **Tussen zeggen en zwijgen**
Inleiding op een speciaal themanummer over pastorale mogelijkheden en vragen - Erica Hoebe-de Waard en Nelleke Boonstra
- 7 **Alice in het konijnenhol**
Over pastoraat als zorg voor de ziel - Jean-Jacques Suurmond
- 11 **Op gesprek**
Wanneer is een gesprek een pastoraal gesprek? - Roelof de Wit

- 15 **‘Pastoraat’: Wat is dat ...?!**
Een veranderde situatie vraagt om een andere benadering- Mathilde de Graaff
- 20 **Over de drempel**
Bezoekmedewerkers, hun aarzelingen en verwachtingen - Gerry Kramer-Hasselaar
- 25 **Stilte als pastorale vorm**
Over de moeite èn het belang van stiltes in het pastorale gesprek - Jan Bodisco Massink
- 29 **Pastoraat met toekomst**
Nieuwe vormen voor pastoraat in een veranderende samenleving - Nelleke Boonstra en Erica Hoebe-de Waard

Maart 2013 - Nummer 1035 - Jaargang 90

- 4 **Open tafel**
Eetavonden als plek van ontmoeting en gesprek - Ferdinand Borger
- 7 **Wat breng je in?**
Over functies en rollen in kerkelijke vergaderingen - Jaap de Lange
- 11 **Pastoraat bij ontslag**
Wat kun je als bezoeker doen? - Gerry Kramer-Hasselaar
- 15 **Een nieuwe kerk, gedurfd!**
De bouw van een nieuw kerkgebouw in een veranderende stadswijk - Jan Willem Doff
- 20 **Iedereen hoort erbij**
Mensen met een verstandelijke beperking en de gemeente - Hetty Bouwhuis
- 24 **Kerken zijn lek**
Jongeren en de kerk verliezen elkaar uit het oog. Signalement en appèl - Gerard Rinsma
- 28 **Werkwoord**
Een weg in het donker
Gedichten, gebeden en liederen voor een weg door het donker - Gerry Kramer-Hasselaar

April 2013 - Nummer 1036 - Jaargang 90

Thema: Kerk en evenement

- 4 **Kerk en evenement**
Kracht en de mogelijkheden van evenementen. Een verkenning - Henk de Roest
- 7 **Verschuivende panelen**
Maatschappelijke ontwikkelingen en de effecten op kerkelijke initiatieven - Joep de Hart
- 11 **Droomopwaarts**
Kunst, kerk en kamperen vormen samen Keiland - Gertrudeke van der Maas
- 15 **Een vreemde beweeglijkheid**
Over de Geest en de charismatische vernieuwing - Rein Hoekstra

- 20 **'De Preek van de Leek' als bruiloft**
Een evenement op vijf opeenvolgende zondagen in november - Ranfar Kouwijzer
- 25 **De jaarlijkse GZB dag**
Een waardevolle traditie in de open luchtjan Ouwehand
- 29 **Het Xnoizz Flevo Festival**
Een jaarlijks fenomeen van en voor jongeren rond faith, friends, music - Friso Mout

Mei 2013 - Nummer 1037 - Jaargang 90

- 4 **Alledaagse spiritualiteit - Het verhaal en de dingen**
Gedachten bij een verhuizing - Ferdinand Borger
- 6 **In vergadering bijeen - Wat houdt je gaande?**
'Motivatie' een begrip om even voor te gaan zitten - Jaap de Lange
- 10 **Aandacht voor onszelf en voor de ander**
Over mindfulness en benedictijnse spiritualiteit - Gerry Kramer-Hasselaar
- 14 **De toekomst van de kerk**
Over de dertigers in de gemeente - Harm Dane
- 18 **Dertigers in de gemeente - en dan?**
Praktische voorzetten bij het artikel van Harm Dane - Erica Hoebe-de Waard
- 22 **Een leven lang leren**
Permanente educatie voor predikanten en kerkelijk werkers - Lenny van den Brink-Hart
- 28 **Werkwoord Pastorale toerusting**
Werkvormen voor onderlinge gedachtevorming - Jaap de Lange

Juni 2013 - Nummer 1038 - Jaargang 90

Thema: Sociale media

- 4 **Sociale media**
Wat zijn sociale media? Liggen hier uitdagingen en kansen? Ter inleiding - Richard Vissinga
- 7 **Tussen egoïsme en gemeenschap**
Over de voor- en nadelen van sociale media - Frank Bosman
- 11 **Communicatie: vorm en inhoud**
Een nieuw instrument en een andere wijze van communiceren - Eric van den Berg
- 15 **Mijnkerk.nl**
Een pioniersplek in de internetwereld - Fred Omvlee
- 20 **Begint eer ge bezint**
Sociale media in het pastorale werk van een predikant - Otto Grevink
- 25 **Twitteren, digitaal koffiedrinken**
Twitteren in de kerkelijke communicatie - Marloes Nouwens-Keller

- 28 **Op weg naar Bethlehem**
Verslag van een twitterproject in de adventstijd - Burret Olde

Juli 2013 - Nummer 1039 - Jaargang 90
Thema: Gemeente, werkplaats van vrede

- 4 **Gemeente, werkplaats van vrede**
Spannend en moeilijk, maar voor de gemeente een onopgeefbaar thema - Jaap de lange
- 6 **Oorlog is gebrek aan fantasie**
Vrede in Bijbels perspectief - Piet Schelling
- 10 **Kerken in dienst voor de vrede**
Kerken zijn van oudsher onlosmakelijk verbonden met het vredeswerk - Arjan Vliegthart
- 14 **Gelukkig wie vrede sticht**
Wat heeft de vredesbeweging te bieden? - Piet Halma en Edwin Ruigrok
- 18 **Nederland is geen eiland**
Beroepshalve werken aan vrede, wat zit daar aan vast? Een gesprek - Jaap de Lange
- 22 **Kijk, hier gaan we voor!**
Impressie van de vredesweek in Leidschendam/Voorburg - Joke van Maanen
- 26 **Op weg naar Vrede**
Eigen aan de Doopsgezinde traditie is werken aan vrede dichtbij en veraf - Annelies Klinefelter-Koopmans
- 29 **Vrede belichamen in de kerk**
De boodschap van 'Vrede op aarde' in een geseclariseerde tijd - Eddy Van der Borgh
- 32 **Verdere informatie**
Voor wie meer informatie zoekt bij het thema - Jaap de Lange

September 2013 - Nummer 1040 - Jaargang 91

- 4 **Geloof in zicht**
Wie mij ziet, ziet de vader
Een icoon uit de oosterse Orthodoxie en het oude christendom - Alfred Bronswijk
- 6 **In vergadering bijeen**
Agenda: wat gedaan moet worden
Over de betekenis van een goede agenda bij een vergadering - Jaap de Lange
- 10 **Kunst in de kerk**
Verslag van een geïntegreerd kunstproject in Deventer - Ingrid de Zwart
- 15 **Wat doen we met de oude papieren?**
Over het opzetten van een plaatselijk archief - Gert Hemstede
- 19 **Een nieuw liedboek in gebruik**
Achtergronden bij het nieuwe liedboek en gebruiksmogelijkheden - Pieter Endedijk

23 Oproep tot gebed: een uitnodiging?
Principiële overwegingen bij de benadering van de islam - Ruud Stiemer

29 Werkwoord
'De Noodpreek'
Wat zijn de mogelijkheden als de voorganger niet opdaagt? - Erica Hoebe-de Waard

Oktober 2013 - Nummer 1041 - Jaargang 91

Thema: Gezichten van ouderen

- 4 Vier ontmoetingen**
In gesprek met enkele jonge en oudere ouderen - Gerry Kramer-Hasselaar, Mathilde de Graaff en Roelof de Wit
- 8 Gezichten van Ouderen**
Een themanummer als handreiking bij ontmoetingen met ouderen in het pastoraat - Gerry Kramer-Hasselaar
- 10 Na het pensioen ...**
De onschatbare mogelijkheden van ouderen voor de samenleving - Marijn Rohaan-Bisperink
- 16 Loslaten bij het ouder worden**
Loslaten is een werkwoord, dat je al doende leert vervoegen - Hans Pasveer
- 20 Toevertrouwd**
Ouderen, zorg en nieuw diaconaat - Hans de Waal
- 24 Ouder worden als een spirituele kans**
Leren dat het leven ten diepste een mysterie is - Jean-Jacques Suurmond
- 28 Met ouderen in gesprek**
Concrete thema's en ideeën voor het bezoekwerk aan ouderen - Gerry Kramer-Hasselaar

April 2017 – Nummer 1080 – Jaargang 94

Thema: Pinksteren vieren

- 4 Pinksteren vieren**
Wat viert de kerk met Pinksteren? Ter inleiding - RICHARD VISSINGA
- 6 Volheid**
Op zoek naar het leven. Een pinksterpreek - KOR SCHIPPERS
- 10 Geest van hierboven...**
Van verlegenheid naar inspiratie tot liefde - RICHARD VISSINGA
- 14 De Geest van God - God als Geest**
Over de Drie-eenheid van Vader, Zoon en Geest - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 18 Rode ballonnen**
De wind blaast onze groet naar mensen met een andere taal - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 22 De dynamiek van de Geest**
Als de Geest ons raakt, gaat creativiteit stromen - HENK DE ROEST

- 27 **De Geest als amuse**
Pinksteren loopt vooruit op de nieuwe schepping - ROELOF DE WIT

Mei 2017 – Nummer 1081 – Jaargang 94

- 4 **`Rust nu mijn ziel. Laat ze maai roepen...'**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 932 - ROEL BOSCH
- 6 **Bijbelwoorden nu**
Het woord `doorgaan' in bijbels perspectief- MARIEKE DEN BRABER
- 7 **Student in de kerk**
Waar en hoe zullen de studenten van nu straks in de kerk werken? - JASJA NOTTELMAN
- 10 **Vrouwen van het protestantisme - tegendraads**
Naast de bekende, grote mannen hebben ook vrouwen veel betekend voor de reformatie - MARGRIET GOSKER
- 14 **Schulden maken je helemaal wanhopig**
Van de kerk wordt steeds meer gevraagd in het gevecht tegen armoede - HUB CRIJNS
- 18 **Bidden in een pastoraal gesprek**
Bij de verbinding tussen leven en geloof mag de naam van God aan geroepen worden - GERRIT IMMINK
- 23 **Eenzaamheid, privacy, eigen schuld en verantwoordelijkheid**
Eenzaamheid heeft meerdere kanten, zowel negatief als positief - MARINUS VAN DEN BERG
- 28 **WERKWOORD**
Doe je mee? Over het werven van vrijwilligers
Met aandachtspunten en tips, om van te leren - GERRY KRAMER-HASSELAAR

Juli/Augustus 2017 – Nummer 1083 – Jaargang 94

Thema: Voor elke dag

- 4 **Voor elke dag**
Ter inleiding op dit themanummer, over de opzet, de beelden en teksten - NELLEKE BOONSTRA, ERICA HOEBEDE WAARD EN GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 6 **Gebed en gebruik van teksten en beelden in het pastoraat**
Een Verkenning - REIJER DE VRIES
- 9 **Dankbaarheid**
Oog krijgen voor wat we ontvangen maakt bescheiden en dankbaar - JAAP DE LANGE
- 12 **Ziekte**
Luisteren en trouw blijven, het lijden samen uithouden, kunnen bemoedigen - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 15 **Spijt en vergeving**
Schaamte, spijt en een diepe wens het gedane onrecht te herstellen - HENK DE ROEST
- 18 **Verdriet**
Verdriet heeft ruimte en tijd nodig - RICHARD VISSINGA

- 20 **Vertrouwen**
Hoe kan vertrouwen ontstaan en groeien, gevoed worden? - ROELOF DE WIT
- 24 **Zorg voor de wereld**
Jezus vraagt met ontferming bewogen te zijn voor mens en wereld - NELLEKE BOONSTRA
- 28 **Rust en ruimte**
Waar en hoe kunnen we, als uitputting dreigt, weer opademen? - ERICA HOEBE-DE WAARD

September 2017 – Nummer 1084 – Jaargang 95

- 4 **'Voor mensen die naamloos... door het leven gaan.'**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 647 - ALIDA GROENEVELD
- 6 **Bijbelwoorden nu**
Het woord 'hemel' in bijbels perspectief - MARIEKE DEN BRABER
- 7 **Back to Basics**
Nieuwe serie met thema's over de missionaire opdracht van de kerk - SAKE STOPPELS
- 10 **Pastoraat en diaconaat - mens zijn in relatie**
In pastoraat en diaconaat is 'echt luisteren naar elkaar' een wezenlijke zaak - HERMAN NOORDEGRAAF
- 14 **Gevangen in het buitenland - Stichting Epafraas laat niemand zitten**
Geestelijk verzorgers als vrijwilliger op bezoek bij Nederlandse gevangenen in het buitenland - MARGREET MEIJER
- 18 **Twijfel? De moeite waard!**
Twijfel leidt eerder naar geloof toe dan ervan af- Jos VAN OORD
- 23 **Jongeren op zoek naar hun spoor, God op zoek naar hen**
Over geloofs- en persoonlijkheidsontwikkeling bij jongeren - ANKE PENNING
- 28 **WERKWOORD**
De website en het 'maatjesproject' Opbouw en gebruik van de website www.Ouderlingenblad.nl, geïllustreerd met een voorbeeld - ERICA HOEBE-DE WAARD

Oktober 2017 – Nummer 1085 – Jaargang 95

Thema: De kerkelijk werker

- 4 **De kerkelijk werker - inleiding**
Het thema nader aangeduid, de artikelen in lijn gezet - NELLEKE BOONSTRA
- 6 **De kerkelijk werker in de praktijk**
Gast-column van kerkelijk werker - ROOK VERKAIK
- 7 **Kerkelijk werker in de gemeente**
Hoe is het om in een teamverband met een of meer predikanten te werken? - LENIE VAN GEENEN
- 11 **Kerkelijk werkers in de Protestantse Kerk in Nederland**
Informatie - met veel cijfers - over wat en hoe, waar en waarom - CHRISTIAAN BOERS
- 14 **Kennismaking - de nieuwe kerkelijk werker in een nieuwe tijd**
Twee interviews die verschillende werkplekken en visies laten zien - NELLEKE BOONSTRA

- 18 De opleiding tot kerkelijk werker**
Wat is het eigene van de opleiding tot kerkelijk werker? - BERTUS NIJENDIJK
- 22 Ontmoeting**
Gast-column van kerkelijk werker - JANNEKE BRON
- 23 De kerkelijk werker en de verhouding tot kerkenraad en predikant**
De kerkordelijke veranderingen voor de kerkelijk werker in de praktijk van het gemeentewerk - GERRIT VAN MEIJEREN
- 28 Ambt en/of dienst**
De kerkelijk werker als ambtsdrager en de kerkenraad als werkgever, hoe kan dat? - CHRISTIAAN BOERS

November 2017 – Nummer 1086 – Jaargang 95

- 4 'Voor de toegewijden'**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 732 - PIETER ENDEDIJK
- 6 Bijbelwoorden nu**
Het woord 'koninkrijk' in bijbels perspectief - MATTHIJS DE JONG
- 7 Back to Basics**
Tweede artikel in de serie over de missionaire opdracht van de kerk - NYNKE DIJKSTRA-ALGRA
- 10 Ik noem mij christen in onze kleurrijke samenleving**
Voor andersgelovigen Been oerwoud van christelijke richtingen - LORRY NICOLAY
- 14 'Ik wil doop'**
Over asielzoekers die de kerk zoeken - SAAR HOOGENDIJK
- 18 Uitvaarten leiden door gemeenteleden?**
Mogelijkheden, training en praktijk voor anderen dan predikanten om uitvaarten te verzorgen - HILDEGARD FABER
- 23 Om ouders heen gaan staan**
Bij de geloofsopvoeding van kinderen kan de gemeente van betekenis zijn - FRISO MOUT
- 28 WERKWOORD**
'En wat zij zong hoorde ik dat Psalmen waren'
Een pleidooi voor de psalmen - ROELOF DE WIT

December 2017 – Nummer 1087 – Jaargang 95

Thema: Geloven in de wereld

- 4 Geloven in de wereld**
Ter inleiding, over betrokkenheid van gelovigen op de wereld om hen heen - NELLEKE BOONSTRA
- 6 Mede lijden**
De vreugde van Kerst schrijnt met het lijden in de wereld, en nodigt uit tot mede lijden - ERICA HOEBE-DE WAARD

- 12 Barmhartig zijn, zorgen voor mensen in een oorlogsgebied**
 Veel mensen zijn betrokken bij acties van Kerk in Actie, zoals in Syrië - NELLEKE BOONSTRA
- 19 'Zij moeten heerschappij voeren over...' Hoe groen is de kerk?**
 Werken aan gerechtigheid spitst zich hier toe op zorg voor de schepping - SAKE STOPPELS
- 26 Vertrouwen**
 Waar zorgen over de samenleving ons vertrouwen in de toekomst bedreigen, probeert de kerk juist dat vertrouwen te versterken - GERRY KRAMER-HASSELAAR

Januari 2018 – Nummer 1088 – Jaargang 95

- 4 'Nu leef ik nog, maar eenmaal komt mijn dood'**
 Pastorale overwegingen bij Liedboek 949 - NIENKE VAN ANDEL
- 6 Bijbelwoorden nu**
 Het woord 'evangelie' in bijbels perspectief - MARIEKE DEN BRABER
- 7 Back to Basics**
 Derde artikel in de serie over de missionaire opdracht van de kerk - NYNKE DIJKSTRA-ALGRA
- 10 In gesprek met dementerenden**
 Bezoekwerk bij mensen die vergeetachtig worden is belangrijk, maar vaak ook moeilijk - ANJA BRUIJKERS EN HADEWEY BUITENWERF
- 14 Waken in de Stille Week - een hedendaagse vorm met oude wortels**
 Waar komt het vandaan en hoe en waarom gebeurt het vandaag? - MARIAN GEURTSSEN
- 18 Geloven na incest??**
 Hoe het godsbeeld van vrouwen verandert door incest-ervaringen - ADRIANA BALK-VAN ROSSUM
- 23 'Tweepoligheid' als instrument voor geloofsverandering en -groei**
 Het doet ons geloof goed als we op meerdere plekken binnen en buiten de kerkelijke gemeente actief zijn - SAKE STOPPELS
- 28 AAN DE SLAG**
 Als een ramp ons overkomt Handreikingen voor bijeenkomsten om emoties te kanaliseren - NELLEKE BOONSTRA

Februari 2018 – Nummer 1089 – Jaargang 95

Thema: 'Is dit mijn gemeente nog wel?'

- 4 Inleiding op het thema 'Is dit mijn gemeente nog wel?'**
 De herkomst van de vraag en de opzet van dit themanummer - ROELOF DE WIT
- 6 Samen kerk**
 Over de eerste gemeenten in het Nieuwe Testament. Hoe ben je samen kerk als mensen onderling sterk verschillen? - RENE DE REUVER
- 11 Het einde van de kerk als vereniging**
 Het is tijd voor verandering. Kerkmensen molten sleetse kerkelijke praktijken loslaten en nieuwe inspirerende vormen omarmen - MARTEN VAN DER MEULEN

- 16 Hek om het weiland of bron in het veld?**
Over het perspectief van de kerkenraad in een veelkleurige gemeente - NADINE VAN HIERDEN EN JAAP VAN DER GIESSEN
- 22 Verdriet over de kerk**
Het loslaten van het vertrouwde kan ook veel verdriet geven. Hoe kunnen we mensen vasthouden en meenemen? - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 28 En nu aan de slag...**
Wat kunnen we nu concreet met de ontstane onrust en ontevredenheid in de gemeente? Hoe pakt de kerkenraad zo iets aan? - ROELOF DE WIT

April 2018 – Nummer 1091 – Jaargang 95
Thema: Het gebed

- 4 Gebed**
Een inleiding op het thema - over wat bidden is en welke vormen te onderscheiden zijn - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 6 Bidden als geestelijke oefening**
De eeuwenoude praktijk van oefenen kan ons helpen om het gebed weer een plek te geven in ons leven-LEX BOOT
- 11 Bidden: een voortdurende oefening in dankbaarheid**
Niet je verlanglijstje inleveren, maar verborgen omgang zoeken met God- MARGRIET VAN DER KOOI
- 15 Mindfulness - ja graag!! En gebed?**
Waar in verschillen christelijke meditatie en gebed van mindfulness en wat hebben zij te bieden aan mensen op zoek naar verstillings, rust en levenswijze? - KICK BRAS
- 20 Een eigen stijl**
Nieuwe gebedsvormen, om beter naar God te luisteren en jezelf te uiten - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 29 In gesprek over het gebed**
Aanwijzingen om het gebed concreet ter sprake te kunnen brengen - COCK KROON

Mei 2018 – Nummer 1092 – Jaargang 95

- 4 'Opstaan, morgen, weg je sluiers, dans...'**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 223 - ROEL BOSCH
- 6 Bijbelwoorden nu**
Het woord 'adem' in bijbels perspectief - PIET VAN VELDHUIZEN
- 7 Back to Basics**
Vijfde artikel in de serie over de missionaire opdracht van de kerk - NYNKE DIJKSTRA-ALGRA
- 10 Als in een wazige spiegel**
Werken met film in de kerkelijke gemeente - GERARD KNOL
- 14 Na zo lang nog?**
Over pastorale zorg aan volwassenen met jong ouderverlies - HENRIKE DANKERS

- 18 Help! Een conflict met de dominee!**
Richtingwijzers en aanbevelingen om eruit te komen, en er zelfs beter van te worden - ANDRE DROST
- 23 De ringen in de Protestantse Kerk in Nederland**
De gemeenten van de oude classes vormen nu ringen, met ontmoeting als belangrijkste doel - JAAP VAN BEELEN
- 29 AAN DE SLAG**
Single in de kerk
De lusten en lasten van alleengaanden, en wat een christelijke date-avond oplevert - ERICA HOEBE-DE WAARD

Juni 2018 – Nummer 1093 – Jaargang 95

Thema: Veelkleurig vieren

- 4 Inleiding themanummer 'Veelkleurig vieren'**
Wegwijs gemaakt worden in de vormen van onze vieringen, die vandaag zo anders kunnen zijn - ROELOF DE WIT
- 6 Brunchdiensten... Hoe?... Zo!**
Liturgische vieringen tussen 11.00 en 13.00 uur - FRITS POSTEMA
- 9 Organiseer een Top2000-kerkdienst!**
Wat is zo'n kerkdienst, wat kunnen mensen verwachten en welke keuzes maak je bij de organisatie? - ESTHER SCHEER
- 12 Ter meerdere eer en glorie**
Over cantatediensten, in Kampen bijvoorbeeld - JAAP VAN DER LAAN
- 16 Kerk op School: vieren met de allerkleinsten**
Belevingsgerichte diensten voor kinderen van 0-4 jaar, met dominee Beer - NELLEKE PLOMP
- 20 Kinderleerdienst**
Leer- en verdiepingsdiensten voor jongeren vanuit de Catechismus - MART VAN DE KAMP
- 23 Trekkersdiensten**
Openluchtdiensten op een mooie locatie in de zomermaanden - JACOLIEN ROELOFSEN
- 26 De Choral Evensong - wat, hoe en waarom?**
Over wekelijkse evensongs in de Utrechtse binnenstad - HANNA RIJKEN
- 30 Taize-gebed: komen tot de Bron**
Het gebed van een zingende gemeenschap, in Frankrijk en ook in Nederland - STEVEN DE NOOIJ

Juli/Augustus 2018 – Nummer 1094 – Jaargang 95

Thema: Modern Devoot leven

- 4 Modern Devoot leven - inleiding**
Over de ontwikkeling van de beweging van de Moderne Devotie van de 14e eeuw tot de actualiteit - NELLEKE BOONSTRA

- 6 Vernieuwde innigheid in de 14e eeuw. Geert Grote en zijn tijd.**
Een vernieuwingsbeweging voor het gewone volk - NELLEKE BOONSTRA
- 10 Thomas a Kempis en zijn Navolging van Christus**
De belangrijkste leermeester van de Moderne Devotie was Thomas a Kempis: het verhaal van zijn leeven, werk en visie - MARISKA VAN BEUSICHEM
- 15 Postmoderne Devotie**
De Moderne Devotie vandaag, wat houdt de beweging in en waar kom je die tegen? - MINK DE VRIES
- 18 Terug naar de basis**
Als onze overtuiging zichtbaar wordt in ons handelen, als we niet alleen belijden en spreken, maar ook doen, leven we 'modern devoot' - KEIMPE DE VRIES
- 22 Modern devoot leven, NU**
Op veel plaatsen komen vormen van 'nieuwe monastiek' op; waarom en hoe dan? - EGBERT VAN DER STOUW
- 27 Modern Devoot leven**
In het laatste artikel wat handvatten en kenmerkende voorbeelden van de Moderne Devotie vandaag - NELLEKE BOONSTRA

September 2018 – Nummer 1095 – Jaargang 96

- 4 'Je hoeft niet bang te zijn'**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 935 - NIENKE VAN ANDEL
- 6 Bijbelwoorden nu**
Het woord 'verbond' in bijbels perspectief - RICHARD VISSINGA
- 7 Pionieren**
Start van een nieuwe serie over pioniersplekken: 'de Schone Poort' in Almere - BETTIE WOORD
- 10 Een goed gesprek met goed gereedschap**
Wie een gesprek 'op heilige grond' wil voeren, moet eerst weten waar hij/zij zelf staat - MARGRIET VAN DER KOOI
- 15 In geloofsgesprek buiten de kerk**
Ook in de ontmoeting met buitenkerkelijken probeer ik ruimte te maken om sporen van God te zoeken - CLAARTJE KRUIJFF
- 20 De kerk - waar gaat dat over?**
Wat is de kern van kerk-zijn en wat vinden mensen in de kerk? - NYNKE DIJKSTRA
- 23 Vanaf september 2018: de Classispredikant**
Wat gaan de 11 nieuwe classispredikanten doen? Wat mogen gemeenten van hen verwachten? - JAAP VAN BEELEN
- 28 AAN DE SLAG**
Bewust leven met vernieuwde innigheid
Vanuit het themanummer 'Modern Devoot leven' naar verdieping van de eigen persoonlijke Spiritualiteit - NELLEKE BOONSTRA

Oktober 2018 – Nummer 1096 – Jaargang 96

Thema: Het Beleidsplan

- 4 Inleiding - op dit themanummer**
Vragen over het waarom en waartoe van het beleidsplan worden hier al aangestipt - RICHARD VISSINGA
- 8 Een beleidsplan, waarom eigenlijk?**
Zou de werkelijke bedoeling niet zijn als gemeente het beste uit jezelf te halen? - HENK DE ROEST
- 13 Een goed beleidsplan**
Via 11 aspecten naar een beleidsplan dat werkt - JENNEKE SPAN
- 18 Niet de kerkenraad alleen**
De stappen en activiteiten om de gemeente volop te betrekken bij het opstellen van een beleidsplan - GERRIT WESSELINK
- 24 Van beleidsplan naar werkplan**
Een gemeente-breed beleidsplan wordt op onderdelen concreet uitgewerkt in werkplannen - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 29 Hoe betrekken we de gemeente bij het makers van een goed beleidsplan?**
Een tien-stappenplan met daarin twee contact-momenten met de gemeente - INGRID DE MART

Portretten

Verspreid door dit themanummer komen 4 mensen aan het woord, die betrokken waren bij het maken van het beleidsplan in hun gemeente - GERRY KRAMER-HASSELAAR

November 2018 – Nummer 1097 – Jaargang 96

- 4 'Wonen overal nergens thuis'**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 419 - ALIDA GROENEVELD
- 6 Bijbelwoorden flu**
Het woordpaar 'weduwe en wees' in bijbels perspectief - PIET VAN MIDDEN
- 7 Pionieren**
Als tweede in de serie over pioniersplekken: Kloosterwelle als verademing - PITER GOODIJK
- 10 De oecumenische revolutie voltrekt zich in stilte**
Bij de jubilea van de Wereldraad van Kerken en de Raad van Kerken in Nederland - KLAAS VAN DER KAMP
- 15 Vergeten, maar niet vergeten worden**
Mensen met dementie bij de gemeenschap houden - TIM VAN IERSEL
- 19 Mantelzorg als gespreksonderwerp**
Om gevoeligheid te ontwikkelen voor de (zin)vragen van mantelzorgers - INEKE LUDIKHUIZE
- 24 Scheuren in huizen, scheuren in mensen**
Wat hebben de kerken te doen rond de gevolgen van de gaswinning in Groningen? - JACOBINE GELDERLOOS EN JITSE VAN DER WAL

29 **AAN DE SLAG**

Hoe kan God het lijden toelaten?

Omgaan met moeilijke geloofsvragen in het bezoekwerk - GERRY KRAMER-HASSELAAR

December 2018 – Nummer 1098 – Jaargang 96

Thema: 'Nu zijt wellekome.' Kerst vieren in het land

4 **Welkom met Kerst!**

Ter inleiding op dit themanummer - GERRY KRAMER-HASSELAAR

6 **Nu zijt wellekome - bij gemeenteleden thuis**

Een levende adventskalender in Dinxperlo - ANIET VAN AMSTEL

9 **Jezussen gezocht!**

Vorbereiding en organisatie van de Levende Kerststal in de Oranjekerk, Amsterdam - JANTINE HEUVELINK

13 **Lichtjesticht in Deventer**

Op kerstavond van kerk naar kerk door het centrum van de stad - INGRID DE MART

17 **Kerstmacht in de Theater-Kerk van Enschede**

De kerkzaal wend theaterzaal, de vorm van de kerstmachtdienst veranderde mee - HANNEKE SIEBERT EN JACO ZUURMOND

19 **Een musical op kerstmorgen**

Een gezinsdienst in Wageningen, met musical en preek - ERICA HOEBE-DE WAARD

23 **Kerstdiner**

In Aalsmeer organiseren kerken samen een kerstdiner voor mensen in een kwetsbare situatie - GERRY KRAMER-HASSELAAR

26 **Kerst in de gevangenis**

Dichter bij het oorspronkelijke kerstverhaal dan waar ook - JAN-GERD HEETDERKS

30 **Wat doen we dit jaar met ... Kerst?**

In het verpleeg- en verzorgingshuis wordt Kerst vieren een uitdaging, met vele mogelijkheden - ANNERIE SNIER

Januari 2019 – Nummer 1099 – Jaargang 96

4 **'Christus ging als eerste'**

Pastorale overwegingen bij Liedboek 523 - ROEL BOSCH

6 **Bijbelwoorden nu**

Het woord 'hart' in bijbels perspectief - PIET VAN VELDHUIZEN

7 **Pionieren**

De derde aflevering in de serie over pioniersplekken: 'Het Baken in Woerden' - MARGRIET MART

9 **Woord in de wereld**

Wat betekent het om 'kerk in context' te zijn, kerk in het dorp of in de stadswijk? - REIN BROUWER

- 13 Over de drempel**
Een ontroerend verhaal over hoe om te gaan - in kerkelijke / gelovige setting - met mensen met een verstandelijke beperking - ELSKE CAZEMIER
- 17 De tucht als zelfreinigend vermogen van de kerk**
De kerkelijke tucht krijgt een positieve lading als we nadenken over de letterlijke betekenis - YME HORJUS
- 22 Aarzelend ontgrendel ik de deuren**
Over de bijbelse normen ten aanzien van het vreemdelingschap in ons dagelijks leven, waar het migratievraagstuk speelt - PIET SCHELLING
- 28 AAN DE SLAG**
Liever langer luisteren
Wat kun je doen als je als bezoeker ineens met flinke kritiek, op de kerk, of de dominee, geconfronteerd wordt? - ROELOF DE WIT

Februari 2019 – Nummer 1100 – Jaargang 96
Thema: Geloofsgemeenschappen van/voor de toekomst

- 4 'Er staat iets op het spel...'** Zoeken naar toekomst voor de gemeente
Ter inleiding op dit themanummer - SAKE STOPPELS
- 6 Waarderende Gemeenteopbouw**
Gemeenteopbouw begint met anders leren kijken naar het wie, wat en waar van de huidige gemeente
- NICO BELO
- 10 Dorpskerken van de toekomst**
Zoeken naar nieuwe wegen op oude gronden - JACOBINE GELDERLOOS
- 14 Assen Zoekt: Driedimensionaal leven in samenleving en kerk**
Leren denken vanuit de hele mens en het netwerk van mensen - MARTEN VAN DER MEULEN & RUDOLF SETZ
- 18 Verdieping en verbreding door het IZB-Focustraject**
De opleving van het gemeente-zijn begint met een gemeente-brede bezinning - JAN-MAARTEN GOEDHART
- 21 Leven uit de Bron -**
en de betekenis daarvan voor de geloofsgemeenschappen in de toekomst - JELLE DE KOK
- 25 Viva de kerk!**
De geboorte en ontwikkeling van de kerk in Antiochie in de eerste eeuw wijst ook nu nog de weg
- HENKSTOORVOGEL
- 30 Lijnen, uitdagingen en gespreksvragen**
Hoe geven de zes benaderingen antwoorden op de bedoeling van dit themanummer, een weg naar de toekomst? - SAKE STOPPELS

Maart 2019 – Nummer 1101 – Jaargang 96

- 4 **‘Vrede voor dit huis’**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 819 - PIETER ENDEDIJK
- 6 **Bijbelwoorden nu**
Het woord ‘hemel’ in bijbels perspectief - MARIEKE DEN BRABER
- 7 **Pionieren**
Als vierde in de serie over pioniersplekken presenteert ‘Het Pand’ in Groningen zich - JAN WAANDERS
- 9 **Nieuwe en oude spiritualiteit**
Over de huidige brede belangstelling voor nieuwe vormen van spiritualiteit - GE SPEELMAN
- 13 **De Groene kerken**
Ook in de kerk is duurzaamheid vandaag een veelgehoorde term. Hoe kunnen geloofsgemeenschappen meedoen? - ATIE DE VOS
- 17 **Oog krijgen voor het kwade**
Kan de profetische prediking in onze samenleving een nuttige, goddelijke stem zijn? - KEES VAN EKRIS
- 22 **Open ruimte voor ritueel**
De rituelen, die het tegenwoordig goed doen, vinden vooral in de open ruimte plaats. Waar en hoe dan? - PAUL POST
- 28 **AAN DE SLAG**
Geloofsgemeenschappen van/voor de toekomst - ERICA HOEBE-DE WAARD

April 2019 – Nummer 1102 – Jaargang 96

Thema: De Bijbel – woorden om mee te leven

- 4 **De Bijbel - een boek om mee te leven**
Ter inleiding op dit themanummer - RICHARD VISSINGA
- 6 **De Bijbel - boek tussen Gods Woord en wereldliteratuur**
Hoe en waartoe laat de Bijbel zich lezen? - SAKE STOPPELS
- 10 **Het gezag van de Bijbel**
Het gezag van de Bijbel wordt bediscussieerd en betwist. Moeten er heilige huisjes omver? - KLAAS SPRONK
- 14 **Kunst: een venster op de hemel?**
Behalve als geloofsboek is de Bijbel ook als cultuurboek te lezen - PETER SIEBE
- 19 **‘Niet jij leest het Woord, maar het Woord leest jou’**
Een ‘manier van bijbellezen’ is de Letio Divina - EVELIEN GARDEBROEK
- 22 **De Bijbel voorgelezen**
Elkaar de Bijbel voorlezen, week na week en boek voor boek, is ook een weg naar verstaan - ALFRED DE GROOT

25 Bibliodrama brengt verhalen tot leven

In het verhaal kruipen, je een rol aanmeten, al spelend betekenis ontdekken - COCKY FORTUIN-VAN DER SPEK

29 Theaterweekend in Dieren

Jongeren brengen in een paar dagen een verhaal op de planken - JANTINE GROENEWOLD-MOOIBROEK

Mei 2019 – Nummer 1103 – Jaargang 96

4 'Ga uit, o mens, en zoek uw vreugd'

Pastorale overwegingen bij Liedboek 977 - MAARTEN DIEPENBROEK

6 Bijbelwoorden nu

Het woord 'sabbat' in bijbels perspectief - RUDY VAN MOERE

7 Pionieren

De vijfde bijdrage in dit seizoen maakt even 'pas op de plaats' om te beschrijven wat pioniersplekken eigenlijk zijn en hoe ze functioneren - MARINKA VERBURG

11 Het werk van de beroepingscommissie

Wat is nodig voor een zorgvuldig en plezierig verloop van de beroepingsprocedure? - HERMAN EKENHORST

15 Het christelijk geloof - een eigentijdse introductie

Het nieuwe boek van Aad van Egmond, om te lezen en cadeau te doen... - GERBEN HEITINK

19 Soep koken

in gesprek over de voorbereiding van de eigen afscheidsdienst - JOANNE GREVING

24 Het avondmaal is een maaltijd, maar wat betekent dat?

Een vergelijking van de gewone dagelijkse maaltijd met de viering van het avondmaal - MIRELLA KLOMP & PETER-BEN SMIT

29 AAN DE SLAG

Rondhangen in het Woord

Over het gebruik van de Bijbel in kringen en vergaderingen - NELLEKE BOONSTRA

Juni 2019 – Nummer 1104 – Jaargang 96

Thema: De nieuwe generatie: de twintigers van nu

4 Twintigers van nu

Ter inleiding op dit themanummer - NELLEKE BOONSTRA & ANNE NIJLAND

6 Een hart vol verlangens

Om hun weg door het leven te vinden, volgen twintigers hun hart, met daarin van God-gegeven verlangens - LAURENS VAN LAVIEREN

11 Rust en ruimte?

Hoe gaan we om met de wens van twintigers zich te verbinden met anderen? - DOROTHÉE BERENSEN-PEPPINK

- 16 Een kerk vol met twintigers en dertigers**
In Rotterdam bestaat het, een praktijkverhaal - NIELS DE JONG
- 20 Transformatie met de nieuwe generatie**
Het pionieren in Amsterdam levert nieuwe vormen van kerk-zijn op - ARJETTE WIPERS
- 24 Verwijlen in de crypte**
Een interview met Matthias Kaljouw, pionier bij VONDST in Deventer - NELLEKE BOONSTRA
- 29 Twintigers van nu - de nieuwe generatie**
Vanuit dit nummer op weg naar de toekomst - NELLEKE BOONSTRA
EXTRA
Kunst Van ROSEMARIJN MULDER

Juli/Augustus 2019 – Nummer 1105 – Jaargang 96
Thema: De Bijbel in het pastoraat

- 4 De Bijbel in het pastoraat**
- ter inleiding - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 6 Crisis - bij Genesis 32**
Jakobs gevecht bij de Jabbok - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 8 Weerstand en vertrouwen**
- bij Psalm 23, de Heer is mijn Herder - RICHARD VISSINGA
- 10 Verlangen naar God**
- bij Psalm 42 - NELLEKE BOONSTRA
- 12 Vanwaar komt mijn hulp?**
- bij Psalm 121 - RICHARD VISSINGA
- 14 Door het water**
- bij Jesaja 43, wees niet bang - NELLEKE BOONSTRA
- 16 Hoop**
- bij Matteus 5, de Zaligsprekingen - ANNE NIJLAND
- 18 Navolging**
- bij Matteus 5,13-15, over zout en licht - GERRY KRAMER HASSELAAR
- 20 Waar het om gaat**
- bij Matteus 22, de liefde als antwoord - NELLE-MIEKE DROP
- 22 Woelige baren**
- bij Marcus 4, de storm op het meer - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 24 Verzuchten**
- bij Romeinen 8, het lijden van deze tijd - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 26 Uitzicht**
- bij Openbaring 21, Gods toekomst- ROELOF DE WIT

- 28 **Vreugde**
- bij 1 Tessalonicenzen 1, geschenk van God - ROELOF DE WIT

September 2019 – Nummer 1106 – Jaargang 97

- 4 **‘Vrede voor dit huis’**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 819 - ROEL BOSCH
- 6 **De kerk als baken van hoop in Zuid-Afrika**
De eerste bijdrage in de nieuwe serie 'Berichten uit de wereldkerk' - RINEKE VAN GINKEL
- 8 **Anders kerkzijn: pionieren in de Slangenburg**
in de serie 'Pionieren' ervaringen uit de Slangenburg bij Doetinchem - HELMA VAN LOON-KUIPER
- 11 **Oude Groninger Kerken open**
Over hoe de Stichting OGC voor monumentale kerken met andere activiteiten nieuwe manieren bedenkt om de gemeenschap te dienen - AGMAR VAN RIJN
- 16 **De Intertitygroep loopt als een trein**
Een initiatief om met alleengaanden van 50+ 'op de stille zondag' samen iets leuks te doen - KEES BOCHANEN
- 19 **Het Lichtjesproject om te gedenken**
Op een vrijdagavond, tussen Allerzielen en de Eeuwigheidszondag, herdenkt een dorp samen de overledenen - JOLANDA AL-VAN HOLST
- 24 **Ken je mij? Een verhaal over eenzaamheid en verbinding**
De voor ons blad bewerkte inleiding van de Landelijke Pastorale Dag 2019 - ANJA MACHIELSE
- 29 **AAN DE SLAG**
Ontspanning en bezieling
Hoe blijven we, als na de zomervakantie ook het kerkenwerk weer op gang komt, in alle drukte uitgerust en toegerust? - GERRY KRAMER-HASSELAAR

November 2019 – Nummer 1108 – Jaargang 97

- 4 **‘Voor mij is geluk...’**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 783 - ALIDA GROENEVELD
- 6 **Zending en diaconaat**
Het 'bericht uit de wereldkerk' komt uit Hong Kong - TJEERD DE BOER
- 8 **Pioniersplek Levensboom Zutphen**
Bij de Levensboom is ruimte voor mensen die tastend naar God in het leven staan - SIMONE VAN DER LANS
- 11 **Biechtgeheim en consequenties**
Hoe verhoudt de belofte van geheimhouding zich tot recht en onrecht? - LEON VAN DEN BROEKE
- 15 **Data - worden we er wijzer van?**
Wat weet 'het Internet' allemaal van ons? En hoe wordt dat gebruikt? - MARTIN MOREE
- 19 **Wat fijn dat je er bent!**

Hoe een buitenstaander moet worden ingewijd in woorden gebruiken en gewoonten - LENNART AANGEENBRUG

24 De Groene Kerkenactie

Van de klimaatmars in Amsterdam naar de vraag hoe u een 'Groene Kerk' wordt - NESTER OOSTERBROEK

29 AAN DE SLAG

Aan de slag met 'de ongemakkelijke Jezus'

Welke afbeeldingen, namen en woorden van Jezus passers bij mijn beeld van Jezus? - ERICA HOEBE-DE WAARD

December 2019 – Nummer 1109 – Jaargang 97

Thema: Geboren worden

4 Geboren worden

Een inleiding op dit themanummer - HENK DE ROEST

6 Kinderen krijgen..., of niet... Over ouderschap in een complexe wereld

Over wat geteld en (vooraf) geweten kan worden over geboorten - AAT LIEFBROER

11 Nataliteit: reflecties op geboren worden

Om werkelijk en goed te leven is een tweede geboorte nodig, leert Hannah Arendt - CHRISTA ANBEEK

17 Maria, een kwetsbare zwangere

De plaats waar we geboren worden is nog wel eens van belang voor een goede start in het leven - INGE BOESVELD

22 Onvervulde kindervens

Over het verdriet dat ongewenste kinderloosheid met zich mee brengt - GERRY KRAMER-HASSELAAR

29 Want een Kind is ons geboren...!

Wat betekent Jezus' geboorte toen voor de mensen en de wereld van vandaag? - RICHARD VISSINGA
EXTRA

Geboren ... ervaringsverhalen over geboorte

Verspreid door dit themanummer leest u vier ervaringsverhalen bij het thema, verzameld door NELLEKE BOONSTRA

Januari 2020 – Nummer 1110 – Jaargang 97

4 'Gij waakt en draagt'

Pastorale overwegingen bij Liedboek 265 - PIETER ENDEDIJK

6 Veilig thuis

Het 'bericht uit de wereldkerk' komt uit Puerto Montt in Chili - MARLOES ACHTERVELD

8 'Bid en bemin' in De Binnenkamer

Over de virtuele getijdengemeenschap vanuit Nieuw Hydepark in Doom - GERT LANDMAN

11 Veilig en wel?!

'Vrede en gerechtigheid' is tegenwoordig 'vrede en veiligheid'. Wat betekent dat? - HENK VAN ANDEL

- 15 Samen zin ontdekken**
Een eigentijdse benadering die bijvoorbeeld kinderen helpt in hun zoektocht naar zin in het leven -
BAS VAN DEN BERG
- 19 De Zorg: een oerwoud**
Een tocht langs instellingen, gemeenten, verzekeringen en repels in 'het land van de zorg' - GREET
VLEGHAAR
- 24 Handreikingen voor pastoraal bezoekerwerk aan transgender personen**
Wat weten we van genderdiversiteit? En hoe treden we transgender mensen tegemoet? - HELEEN
ZORGDRAGER
- 29 AAN DE SLAG**
Hoe gastvrij zijn we? Zelfonderzoek in de gemeente om te weten hoe anderen, zoals dorpsgenoten, de
plek en functie van de kerk zien - SAKE STOPPELS

Februari 2020 – Nummer 1111 – Jaargang 97
Thema: Orgaandonatie

- 4 ORGAANDONATIES**
Inleiding bij dit themanummer over orgaandonatie - RICHARD VISSINGA
- 6 De nieuwe donorwet**
Per 1 juli 2020 gaat de nieuwe donorwet in werking. Wat verandert er? Met welke argumenten is voor
deze wet gekozen? - ESMÉ WIEGMAN
- 10 Mag de overhead over mijn lichaam beschikken?**
Bij die nieuwe wet zijn ethische vragen te stellen, over onze grondrechten, over de rol van masters,
de positie van artsen, enz. - MARIA MARTENS
- 14 Waardig leven, waardig sterven**
Een wegwijzer om keuzes te kunnen makers ten aanzien van orgaandonatie - HENK VELTKAMP
- 18 Orgaan- en weefseldonatie**
Over hoe het allemaal in z'n werk gaat, bij gevers en ontvangers - ROEL SCHIMMEL
- 22 'Waarom niet?'**
Twee interviews met/over donateurs van organen - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 27 'Ik moest er tevreden mee zijn...' en 'De anonimiteit is een groot goed'**
Twee interviews met ontvangers van Organen - ANNE NIJLAND

Maart 2020 – Nummer 1112 – Jaargang 97

- 4 'Zing nu de Heer! Hij zag ons aan'**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 643 - MAARTEN DIEPENBROEK
- 6 De missie van de kerk**
Het 'bericht uit de wereldkerk' komt uit Zambia - MARIKE BLOK-SIJTSMA
- 8 Betondorp bloeit - indrukken van een pioniersplek**
Met lef kom je in een grauwe arbeiderswijk goed op weg - MARGRIETHA HINDERS

- 11 Vegan Church - over christen zijn en vegan lifestyle**
Wat kan dit platform betekenen in ontwikkelingen als klimaatverandering en stikstofcrisis? - SANDRA HERMANUS-SCHRODER
- 15 Een week vol activiteiten voor het dorp**
In Uithuizermeeden organiseren jongeren jaarlijks in de zomer een bijzondere week voor het hele dorp - ANTHON DEN HARTOGH
- 20 Het ABCD van 'ik leef met je mee'**
Onderling pastoraat beschreven in vier kernwoorden - REIJER DE VRIES
- 25 Wat als de kerk verdwijnt?**
Als het kerkgebouw sluit, verdwijnt vaak ook de kerkelijke presentie. Is dat erg? - ALCO MEESTERS
- 29 AAN DE SLAG**
Waarom wel of niet geregistreerd als orgaandonor? Een werkvorm om onze eigen argumenten en keuzes op het spoor te komen - ANNE NIJLAND

April 2020 – Nummer 1113 – Jaargang 97

- 4 Geen kerk, wel een ritueel**
Ter inleiding een eerste verkenning van de ritueelbegeleiding - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 7 Wat zijn eigenlijk rituelen?**
Welke betekenis of waarde hebben ze voor het leven van alledag en op bijzondere momenten? - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 10 Vier interviews**
Op verschillende plekken en met andere ervaringen werken ritueelbegeleiders. Hier komen er vier aan het woord - NELLEKE BOONSTRA
- 22 Gedachten bij de vier portretten**
Welke huidige ontwikkelingen komen in bet `reli-ondernemerschap' aan het licht? - HENK DE ROEST EN SAKE STOPPELS
- 25 Winst of niet? Een kerkelijke kijk op ritueelbegeleiders**
Hoe reageren kerk en gemeente op de hedendaagse ontwikkelingen? - ROELOF DE WIT
- 30 Begeleiding buiten de kerk**
Hoe verhouden plaatselijke gemeenten zich tot de vrijgevestigde geestelijken, die buiten de kerkelijke structuur werken? - ANNE NIJLAND

Mei 2020 – Nummer 1114 – Jaargang 97

- 4 'Wanneer ik zoek naar woorden'**
Pastorale overwegingen bij Liedboek 894 - NIENKE VAN ANDEL
- 6 De kerk in het centrum van sociale actie**
Hoe een aardbeving de kerken op de Filipijnen in beweging brengt - ILJO DE KEIJZER

- 8 Kletskoppen en voedselpakketten**
In een nieuwbouwwijk zoeken ze naar manieren om onderlinge betrokkenheid op gang te brengen - WILMA HARTOGSVELD
- 11 Zorg voor de ziel**
Het boek *Zorg voor de ziel*. Spiritueel leven vanuit de christelijke traditie, van Arjan Plaisier, uitgebreid besproken - RICHARD VISSINGA
- 15 Spijt**
Heeft u wel eens ergens spijt van? Hoe gaat u daar dan mee om? En wat als je er nauwelijks over kunt praten? - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 19 'Ik flirt met God, maar weet niet of ik verkering wil.'**
De serie 'Pionieren' wordt afgesloten. Ervaringen en vragen over 'hoe verder?' zijn ter synode besproken - SAKE STOPPELS
- 24 Een mens kan niet zonder geloof**
Iraanse christenen vragen in een Nederlandse protestantse kerk om gedoopt te worden. Over hoe dat ging, voor en na de doop, in deze gemeente - LIESBETH BURGER
- 29 AAN DE SLAG**
Aan de slag met rituelen
Een handreiking om over de ritueelbegeleiding van buiten de kerk in kerkenraad of gemeente zich te bezinnen - ROELOF DE WIT

Juni 2020 – Nummer 1115 – Jaargang 97
Thema: Conflicten in een kerk die vrede predikt

- 4 Inleiding**
... over conflicten in een gemeenschap waar we zo hechten aan liefde en vrede... - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 6 Conflict, verzoening, polarisatie en vrede**
Omschrijvingen van de bij het thema betrokken begrippen - JAN OORTGIESEN
- 10 Hoe conflicten zich ontwikkelen**
Van ijsbergen en escalatietrappen - ANDRE DROST
- 14 Conflictstijlen**
Hoe reageren we op een conflict? Vijf conflictstijlen - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 16 Conflicten en verzoening tussen groepen**
De voorwaarden of stappen, die de ene kant op tot conflicten en de andere kant op juist tot verzoening leiden - HENK DE ROEST
- 20 Een antwoord: Dialogue for Peaceful Change (DPC)**
Wat is nodig om in gesprek te komen, zodat je gezamenlijk tot een verandering komt die goed doet? - JAAP VAN DER SAR

- 24 Wat als verzoening en vrede nog ver weg zijn of niet bereikt worden?**
Hoe kunnen we, als conflicten niet te vermijden zijn, toch de schade beperken en weer samen verder? - JAN BOER
- 30 Tot slot: de kern...**
Hoe ga je als gemeente op een goede manier met conflicten om? - ERICA HOEBE-DE WAARD

Juli-Augustus 2020 – Nummer 1116 – Jaargang 97
Thema: Ethiek in het pastoraat

- 4 Inleiding**
Ethiek gaat over ons denken, keuzes makers en handelen - NELLEKE BOONSTRA
- 6 Het geweten in het pastoraat**
Waar wordt ons geweten, dat in ethische kwesties ons richting geeft, door gevoed? - PETER VERBAAN
- 10 ‘Moet ik eerlijk zijn tegen iemand met dementie?’**
Dilemma's bij dementie en je rol als ouderling - TIM VAN IERSEL
- 14 Vliegereizen & ‘Het hoeft niet meer’**
Twee casussen om te overdenken en/of bespreken - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 16 Boeren en burgers, op dit kleine stukje aarde**
Boeren zijn producenten, burgers consumenten van voedsel. Spreken ze - en hoe dan? - over hun beider belangen? - WIGGELE OOSTERHOFF
- 20 Grenzen aan gedrag? Tucht over gemeenteleden**
Niet altijd valt ons doens en laten binnen de grenzen van wat de geloofsgemeenschap 'goed' vindt. Wat dan...? - KLAAS-WILLEM DE JONG
- 24 Leven en dood & Verkeerde nabijheid**
Nog twee casussen om te overdenken en/of bespreken - NELLEKE BOONSTRA
- 27 Worstelende zielen bijstaan**
Ouderlingen en pastoraal medewerkers als gesprekspartners in de gemeente -THEO PLEIZIER

September 2020 – Nummer 1117 – Jaargang 98

- 4 Goochem - joodse wijsheden**
Een nieuwe rubriek met joodse verhalen en commentaar. De eerste over ‘geletterdheid’ - GOTTFRID VAN ECK
- 6 Bladwijzer**
Elke twee maanden wordt een boek besproken, deze keer ‘Donderdagmiddagdochter’ - JEANY VAN EN BERG
- 9 Signalement**
Nog een nieuwe rubriek, deze over veranderingen in kerk en/of samenleving. Nu over ‘de linkerhand die van niks weet...’ - SAKE STOPPELS
- 12 Klokken geven ritme aan ons bestaan**
Klokluiden heeft meer betekenis dan het aangeven van de tijd - ARIE NOORDERMEER

- 17 **Pastoraat aan een dorp, kan dat?**
Pastorale zorg verlenen in coronatijd is wellicht lastig, maar geeft ook kansen, zeker op een dorp - BETSY NOBEL
- 22 **Aandacht voor de ziel**
Wat weten en geloven we over onze ziel? En hoe helpen we elkaar in deze tijd voor die ziel te zorgen? - MARTINE OLDHOFF
- 27 **In gesprek met Visser & Visser**
Interviews met de sprekers op de Landelijke Pastorale Dag 2020... die niet door ging - GERRY KRAMER-HASSELAAR

Oktober 2020 – Nummer 1118 – Jaargang 98

Thema: Deugen de meeste mensen?

- 4 **Inleiding**
Een prikkelend citaat nodigt uit het boek te lezen - RICHARD VISSINGA
- 6 **Een boeiend en uitdagend boek**
Een nauwkeurig boekverslag dat op weg helpt in dit thema - PIET VLIEGENTHART
- 10 **Het ongemakkelijke kwaad**
Als de meeste mensen deugen, waar komt dan het kwaad vandaan? - BEATRICE DE GRAAF
- 15 **Deugen de meeste mensen?**
Een reactie op het boek van Bregman vanuit de vredesbeweging - GREETJE WITTE-RANG
- 19 **Het virus van de trottelsekte**
Geneigd tot alle kwaad... hoe de politiek met die `verdorvenheid' leert omgaan - JAN SCHINKELSHOEK
- 23 **Vertrouwen geven - een contextueel-pastorale kijk op `De meeste mensen deugen'**
Een vergelijking qua mens- en godsbeeld vanuit het contextueel pastoraat - KEES BREGMAN
- 28 **Deugen de meeste mensen of zijn ze geneigd tot alle kwaad?**
Bij de bezinning vanuit de ethiek gaat het over (hoofd- en theologische) deugden - PIETER Vos

November 2020 – Nummer 1119 – Jaargang 98

- 4 **Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen en commentaar, nu over een 'krappe jas' - GOTTFRID VAN ECK
- 6 **Bladwijzer**
Deze keer wordt 'Zomervacht' van Jaap Robben besproken - JEANY VAN DEN BERG
- 9 **Signalement**
Over veranderingen in kerk en/of samenleving: 'Meten = weten'? Over beleid in een tijd vol cijfers - ROELOF DE WIT
- 11 **Het protestantse kerkgebouw**
Over verbouwingen en renovatie, maar vooral over de voorafgaande bezinning - RON VERDUIJN

- 15 Allerheiligen en de gedachtenis van wie voorgingen**
We gedenken in de kerk elk jaar onze geliefde gestorvenen. Op welk moment kan dat het best? - NICO SJOER
- 19 Op reis met gemeenteleden**
Reizen naar bijbelse landen is mooi, maar wat brengt het gemeenten om dat samen te doen? - CARLA MELGERS
- 24 Iedere kerk zijn eigen streek**
De context van de stad, het dorp, de streek kleurt een kerk of gemeente - ROBERT-JAN VAN AMSTEL
- 29 AAN DE SLAG**
met 'een prikkelend thema'
Een handreiking om een of meerdere avonden bezig te zijn met het themanummer 'Deugen de meeste mensen?' - NELLEKE BOONSTRA

December 2020 – Nummer 1120 – Jaargang 98

- 4 Shoppen in advent.**
Over verlangen en verlangens
Ter inleiding op dit themanummer - SAKE STOPPELS
- 7 De christen en de consument: in hoeverre bijten zij elkaar?**
Over secularisatie en consumentisme, kerk en geloof - HERMAN PAUL
- 11 Ons verlangen en reclames**
Commercials analyseren in de kerk - JAN VAN DER WOLF
- 15 De kerk: kringloopwinkel en kapperszaak**
Een helder beeld geschetst van onze tijd, kerk en geloof, adventsverlangen - BERT JAN MOUW
- 20 Verlangen belicht vanuit de pastorie en het kantoor**
Ons dagelijks leven naast het geloofs- en kerkelijk leven: contrast of overeenkomst? - BARBARA LAMAIN
- 24 Oefenen in adventsverwachtingen - als gemeente van Christus onderweg**
Een handreiking om te leren gericht te zijn op Gods Koninkrijk - BART DE BRUIN
- 28 Kerk als oefenruimte voor verlangen**
Is er uit alle artikelen een conclusie te trekken? Waar komen we uit en hoe verder? - SAKE STOPPELS

Januari 2021 – Nummer 1121 – Jaargang 98

- 4 Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen en commentaar, 'Vastgelopen in de modder' - GOTTFRID VAN ECK
- 6 Bladwijzer**
Deze keer wordt 'Job' van Joseph Roth besproken - JEANY VAN DEN BERG
- 9 Signalement**
Over veranderingen in kerk en/of samenleving: 'Eredienst of happening', over bijzondere en gewone diensten - ERICA HOEBE-DE WAARD

- 11 **Donkere wolken boven de geloofsgemeenschap?**
De impact van de coronacrisis en een weg naar toekomst - ALEXANDER VEERMAN
- 15 **Bevestiging van ambts- en taakdragers**
Hoe doen we dat, in een veranderende kerkelijke organisatie? - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 19 **Gevangenzorg Nederland gelooft in herstel van gevangenen**
Pastoraat bedrijven onder en met het oog op gevangenen en hun families - MARJA BAARS
- 24 **Nieuwe doopraktijken: peuters en kleuters**
Doopvoorbereiding als die verschuift van baby's naar peuters en kleuters - WILMA HARTOGSVELD
- 29 **AAN DE SLAG**
met 'Alle dagen Advent?!'
Een handreiking om bezig te zijn met het themanummer 'Shoppen in advent'- GERRY KRAMER-HASSELAAR

Februari 2021 – Nummer 1122 – Jaargang 98

Thema: Kerk en crisis

- 4 **Kerk en crisis**
Inleiding op het themanummer Enkele grote lijnen getrokken naar eerder en elders - HENK DE ROEST EN SAKE STOPPELS
- 8 **Veerkrachtig en uitdagend: Corona en de kerken in Amsterdam-Zuidoost**
De ervaringen van twee projecten onderzocht en verteld - PETER-BEN SMIT E.A.
- 13 **Online kerk-zijn in de coronacrisis**
Alvast wat indrukken uit internationaal onderzoek naar kerkelijke ervaringen - HENK DE ROEST EN THEO PLEIZIER
- 17 **Het schietincident in Alphen aan de Rijn en de vuurwerkcramp in Enschede**
Interviews met predikanten die erbij waren - NELLEKE BOONSTRA
- 21 **Kerk en Aardbeving**
Interkerkelijke maatschappelijke betrokkenheid in Groningen - MARCO ROEPERS
- 25 **Crisis is persoonlijk**
Impressies en gedachten van een wandelaar die kijkend en luisterend door deze tijd gaat - MARINUS VAN DEN BERG
- 29 **Crisis in de kerk. Hulp vragen als blijk van gezondheid**
Kijken naar wat bier geschreven is, maar ook in de spiegel kijken - SAKE STOPPELS

Maart 2021 – Nummer 1123 – Jaargang 98

- 4 **Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen en commentaar, 'Gedeelde vreugde' - GOTTFRID VAN ECK
- 6 **Bladwijzer**
Deze keer wordt 'Rivieren keren nooit terug' van Joke J. Hermsen besproken - JEANY VAN DEN BERG

- 9 Signalement**
Over veranderingen in kerk en/of samenleving: 'Alles onder controle?', over onzekerheden, het onverwachte dat ons overkomt... en dan? - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 11 Daar zijn waar Christus is**
Gesprek met Rene de Reuver, de scriba van de Protestantse Kerk - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 15 Biblejournaling**
Een creatieve manier van bijbellezen, ter informatie en inspiratie - RENNEKE KORTE
- 18 Dit huis dat alle sporen draagt...**
Een mogelijke weg uit de financiële zorg om het kerkgebouw - JELLE VAN NIJEN
- 23 Preken voor de camera, hoe doe je dat? Tien tips...**
Ineens moeten we naar online kerkdiensten - maar hoe doe je dat...? - PAULIEN VERVOORN
- 28 AAN DE SLAG met 'Kerk en crisis'**
Het laatste themanummer toegesneden op bezinning en gesprek - ERICA HOEBE-DE WAARD

April 2021 – Nummer 1124 – Jaargang 98

Thema: De lerende kerk

- 4 Altijd blijven leren**
Ter inleiding op dit themanummer over 'de lerende kerk' - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 6 Recente ontwikkelingen in kinder- en jongerenwerk en jongerencatechese**
Hoe wijden kerkgemeenschappen hun jongeren in? - JOS DE KOCK
- 10 Geloofsondericht voor geïnteresseerden**
De cursus Theologische Vorming voor Geïnteresseerden belicht - ADRI VAN DER WAL
- 14 Toegerust je ambt of taak uitoefenen**
Praktische en verdiepende trainingen van de Protestantse Kerk - ESTHER REINDERS EN IDA VAN ALLER
- 19 Bijblijven en nabij blijven**
Ontwikkelingen in de nascholing van predikanten en kerkelijk werkers - JORIEN HOLSAPPEL
- 23 De kerk als plaats van bezinning en verdieping**
Waar halen plaatselijke werkgroepen of commissies (Vorming en Toerusting) hun inspiratie en richting vandaan? - MARGA BAAS
- 29 Leren geloven, hopen en liefhebben - de kern van kerk-zijn**
Leren geloven en samen kerk-zijn is een levenslange reis - CORINA NAGEL

Mei 2021 – Nummer 1125 – Jaargang 98

- 4 Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen én commentaar, 'Oprecht veinzen' - GOTTFRID VAN ECK
- 6 Bladwijzer**
Deze keer wordt 'Ver-geet-mij-niet, over het verborgen leven van een foods meisje' van Bart van Es besproken - JEANY VAN DEN BERG

- 9 Signalement**
`Kerkgebouwen dicht, over de coronatijd met gesloten kerkgebouwen en wat daarmee wel te doen is... - NELLEKE BOONSTRA
- 12 Van U is de toekomst**
De context van en het fundament onder de Visienota van de Protestantse Kerk besproken - WILBERT VAN IPEREN
- 16 Zegenend handelen**
Wat betekent de zegen voor kerkgangers? Wie of wat kan worden gezegend en door wie? - RINA MULDERIJ
- 19 'Stand-up Theology' of een quickscan van de tijdgeest**
Een eerste kennismaking wellicht met een bijzondere vorm van theologie-bedrijven - TIM VREUGDENHIL
- 24 De NBV vernieuwd**
In oktober verschijnt de herziene NBV - de NBV21. Waarom een herziening en wat is er anders aan? - MATTHIJS DE JONG
- 29 AAN DE SLAG**
Leren in de gemeente
Handreikingen om met het themanummer 'De lerende kerk' bezig te gaan in kerkenraad en/of gemeente - ROELOF DE WIT

Juni 2021 – Nummer 1126 – Jaargang 98

- 4 De gemeente als zorggemeenschap**
Inleiding op dit themanummer: hoe zorgen we 'in den brede' voor elkaar? - ROELOF DE WIT
- 6 De gemeente als pastorale gemeenschap**
Hoe is ons 'omzien naar elkaar' werkelijk bedoeld en vorm te geven? - REIJER DE VRIES
- 11 De spiritualiteit van de bezoeker**
In het omzien naar de ander komt ook onze eigen geloofsbeleving mee - JEANETTE DE KORTE
- 16 De gemeente als diaconale zorggemeenschap**
Een ruime en vooral gelijkwaardige opvatting van 'dienstbaar zijn' als gemeente - THIJS TROMP
- 21 Toerusting van ambtsdragers en vrijwilligers**
Om elkaar niet zomaar 'in het diepe te gooien' lijkt toerusting geboden. Wat en hoe? - HERMAN EKENHORST
- 28 Care, community & commerce**
Kan hier sprake zijn van een drievoudig snoer? Of is dit een monster verbond? - WIM VERMEULEN
Portretjes
Verspreid door het nummer vier plekken waar 'de gemeente als zorggemeenschap' zichtbaar is - GERRY KRAMER-HASSELAAR EN ROELOF DE WIT

Juli-Augustus 2021 – Nummer 1127 – Jaargang 98

Thema: Een veilig thuis?! Over grenzen in de kerk

- 4 Inleiding**
Introductie van het thema
'Een veilig thuis?! Over grenzen in de kerk' en de artikelen in dit nummer - ERICA HOEBE EN WILBERT VAN IPEREN
- 6 Een veilig thuis**
Drie piketpaaltjes waarlangs de Bijbel richting wijst naar regels en afspraken - ROELOF DE WIT
- 10 Moeilijke menselijke trekjes**
Aanwijzingen om overheersend gedrag - en onveiligheid! - te zien - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 14 Zo hoort het toch? Zo doen we het nu eenmaal...**
Wat kun je doen als je de regels, en vooral de ongeschreven regels, niet kent? - MATHILDE MEULENSTEEN
- 18 Grensoverschrijdend seksueel gedrag**
Wat doe je als gemeente als een grens wordt overschreden? - CHRISTIANE VAN DEN BERG
- 22 Vijf lessen voor pastorale gesprekken over misbruik**
Slachtoffers vertellen wat ze hopen van een pastoraal gesprek en daar formuleert de auteur vijf lessen uit - THEO HETTEMA
- 25 Verhalen verbinden**
Meervoudig geloven binnen leaders van Bijbel en belijdenisgeschriften - PIET SCHELLING
- 30 Tot slot**
Aanwijzingen en gespreksvragen voor de bezinning rond dit thema - ERICA HOEBE EN WILBERT VAN IPEREN

September 2021 – Nummer 1128 – Jaargang 99

- 4 Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen en commentaar, 'Ruimte voor licht' - GOTTFRID VAN ECK
- 6 Bladwijzer**
In dit nummer de boekbespreking van Paradise Village van Arthur Umbgrove - JEANY VAN DEN BERG
- 9 Signalement**
Over veranderingen in kerk en/of samenleving: 'Blijf uit de buurt van het christelijk geloof!', over geloof als therapeutisch zelfhulpprogramma - SAKE STOPPELS
- 11 Van U is de toekomst (2)**
Vervolg op het artikel over de visienota, voor gesprek en bezinning in kerkenraad en gemeente - WILBERT VAN IPEREN
- 15 Kansen te over: kerk en mobiel**
Over de communicatierevolutie van de smartphone, met tips voor een eigen app 'die de kerk kan helpen beter kerk te zijn' - HENRIK WIENEN

- 19 De Geest en de kansel**
Waar eerder gesloten grenzen bestonden, leidt ongedachte kanselruil nu tot meer contacten - JAN BOUMA
- 24 Beamer/beeld & muziek in de (online)kerkdienst**
Digitale mogelijkheden beïnvloeden de vorm en inrichting van kerkdiensten. Wat heeft de corona-tijd ons geleerd? - JONATHAN KOOMAN
- 29 AAN DE SLAG**
De gemeente als zorggemeenschap
Vragen en suggesties om aan het werk te gaan met het laatste thema nummer - WILBERT VAN IPEREN

Oktober 2021 – Nummer 1129 – Jaargang 99
Thema: Onze doden begraven

- 4 Onze doden begraven**
Inleiding op het thema van dit nummer - ROELOF DE WIT
- 6 Dood en leven in de Bijbel**
Hoe denkt men in de bijbelse tijd over sterven en begraven, leven en een na-dit-leven? - WIM WEREN
- 10 De verbeelding**
Kunstenaars verbeelden hun gedachten over sterven en dood. Kunnen wij van hen leren? - PIET SCHELLING
- 14 De persoonlijke uitvaart: tussen trend en traditie**
In de laatste decennia is er veel veranderd bij uitvaarten. Behalve de trends ook kritische vragen - JANIEKE BRUIN-MOLLENHORST
- 18 'het briefje van oma'...**
Een verhaal uit de praktijk, als de wensen van moeder en kinderen lijken te botsen - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 20 Wie leidt de uitvaart? Predikant of gemeentelid?**
Ook hier zijn veranderingen gaande en mogelijk. Vroeger ging het anders toe dan nu - HILDEGARD FABER
- 23 De gemeente in beeld**
Hoe rouwt, herdenkt en verwerkt de gemeente het overlijden van een gemeentelid? - MATHILDE MEULENSTEEN
- 26 Het eigene van de kerk bij de uitvaart**
Hoe laat een kerkelijke uitvaart zich, wellicht minimaal, onderscheiden van een seculiere? - HENK DE ROEST
- 31 In leven en sterven naast de ander zitten**
Ervaringen van de straatpastor in Amsterdam bij de uitvaart van wie geen nabestaanden heeft - HANNA WAPENAAR

November 2021 – Nummer 1130 – Jaargang 99

- 4 Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen én commentaar, over ‘Diep verlangen’ - GOTTFRID VAN ECK
- 6 Bladwijzer**
Deze keer wordt ‘Vervoering’ van Shantie Singh besproken - JEANY VAN DEN BERG
- 9 Signalement**
Over veranderingen in kerk en/of samenleving: ‘Zwijgen of spreken?’ over actuele, maar heikele kwesties - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 11 Roeping in onze tijd**
Wat betekent roeping voor mensen van nu? Een veelkleurig beeld - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 15 Het Platform Kerk en Kunst Kunst**
In de kerk wordt belangrijker gevonden dan vroeger. Waarom eigenlijk? En hoe krijgt het een plaats? - JOLIEN VAN DER VELDE-VAN BRAAK
- 19 Interview met Almatine Leene, Theoloog des Vaderlands**
Wat is de taak van de Theoloog des Vaderlands? Hoe is ze het geworden? Wat kan ze doen? Een interview - NELLEKE BOONSTRA
- 24 Corona - Zorg - God**
Wat leren we in deze coronatijd over de mens, over God en al het levende? - ANNE-CLAIRE MULDER
- 29 AAN DE SLAG**
Wensen voor het afscheid
Aanwijzingen om concreet werk te maken van wat het themanummer Onze doden begraven te berde bracht - MATHILDE MEULENSTEEN

December 2021 – Nummer 1131 – Jaargang 99

Thema: Engelen

- 4 Engelen, vroeger en nu**
In de kersttijd komen we op allerlei plaatsen engelen tegen. Wie zijn zij, wat verbeelden zij? Ter inleiding op dit themanummer - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 7 Gods engelen en wij**
Kwamen engelen in de Bijbel en in vroeger tijd meer voor dan nu? Waarom zien we ze nu zo weinig? - ROB VAN HOUWELINGEN
- 13 Opdringerige vleugels**
Beeldend kunstenaars hebben ons heel wat engelen getoond. Hoe kun je hun wijze-van-verbeelden duiden? - ANNE MARIJKE SPIJKERBOER
- 17 Een helder licht**
Een interview met Berthilde van der Zwaag, die een levensbepalende Christuservaring heeft gehad. Ze heeft suggesties voor ouderlingen hoe er mee om te gaan - NELLEKE BOONSTRA

22 Lager dan de engelen?

Ook in hedendaagse films en games spelen engelen hun rollen. Hier worden ze als onze antropologische spiegels geduid - FRANK G. BOSMAN

28 'Ere zij God in den Hoge'

Wat doen de engelen met Kerst? Naar het kerstevangelie van Lucas, maar dan anders gelezen... - MAARTEN DEN DULK

Ontmoeting met een engel

Verspreid tussen de artikelen vertellen 6 mensen hoe en waar ze een engel hebben ontmoet

Januari 2022 – Nummer 1132 – Jaargang 99

4 Goochem - joodse wijsheden

De rubriek met joodse verhalen en commentaar, over een 'Inspirerende leraar' - GOTTFRID VAN ECK

6 Bladwijzer

Deze keer gaat het over 'De acht bergen' van Paolo Cognetti - JEANY VAN DEN BERG

9 Signalement

Order de titel 'zieltjes winnen' zoeken we naar het hoe en waartoe van ons hedendaagse missionaire spreken en handelen - SAKE STOPPELS

12 Help, een autist in mijn kerk!

Hoe (on)bekend zijn we met autisme in onze gemeenten? Wat kunnen we over en weer voor elkaar betekenen? - ALIANNA DIJKSTRA

16 Tussen klooster en co-housing

Het aantal religieuze leefgemeenschappen in Nederland neemt toe. Hoe zijn ze te typeren, en waardoor die toename? - HERMAN VAN VEELLEN-BLOMGREN

21 Megakerken in Nederland

Naast kerken die leeglopen ontstaan ook megakerken. Heeft het een met het ander te maken? En wat betekent dat voor de toekomst van kerk en geloof? - PAUL VERMEER

25 Het verhaal van twee tempels...

Een parabel als intro op zijn boek over de oude Joodse tempel en onze huidige kerk - JOHAN TER REEK

28 AAN DE SLAG

In gesprek over engelen Handreikingen om in gesprek te gaan over het themanummer van december - GERRY KRAMER-HASSELAAR

Februari 2022 – Nummer 1133 – Jaargang 99

Thema: Het kerkgebouw

4 Het kerkgebouw

Inleiding op het themanummer over de waarde en betekenis van onze kerken - WILBERT VAN IPEREN

6 Tempel en dorps huis

Het kerkgebouw heeft waarde voor de geloofsgemeenschap, maar ook voor het dorp of de wijk. Wat betekent dat voor het gebruik? - HENK DE ROEST

- 10 Kerkgebouw en kerkinterieur: alles ademt betekenis**
Een pleidooi voor zorg en aandacht voor het kerkgebouw, de inrichting en aankleding - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAKER
- 14 Het orgel**
In de meeste kerken en in de liturgie neemt het orgel een belangrijke plaats in. Hoe is dat zo gekomen? - JAN RAGE
- 16 Toekomst voor de kerk**
Een meditatieve tekst bij de kapel van Leidschenveen - WILBERT VAN IPEREN
- 18 Multifunctioneel gebruik van uw kerkgebouw**
Hoe zoeken kerkenraad en gemeente antwoord op de vraag 'wat te doen met het kerkgebouw'? - GERBEN VAN DIJK
- 22 Als de deuren dichtgaan**
Van twee kerkgebouwen samen naar een - hoe verloopt zo'n proces? Wat valt hier te leren? - WILBERT VAN IPEREN
- 27 Een kapel als afscheidscadeau voor de buurt**
Als de kerk toch moet sluiten, hoeft de gebeds- en stilteplek niet te verdwijnen! - MEES TE VELDE EN JAN BORKENT
- 31 De oude Sint-Odulphuskerk in Assendelft**
Een column bij het schilderij van Pieter Jansz. Saenredam - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAKER

Maart 2022 – Nummer 1134 – Jaargang 99

- 4 Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen en commentaar, over een 'Merkwaardige Vriendschap' - GOTTFRID VAN ECK
- 6 Bladwijzer**
Deze keer gaat het over Gesloten huis van Nicolaas Matsier - JEANY VAN DEN BERG
- 9 Signalement**
In 'De marge als centrum' laten pionierende kerken in aandachtswijken ons misschien wel een begaanbare weg naar de toekomst zien - SAKE STOPPELS
- 11 Op avontuur**
Ervaringen met jongerenwerkvakanties werpen de vraag op wie er de meeste baat bij hebben: de jongeren, de thuisgemeente of de plaats waar gebouwd wordt - ROELOF DE WIT
- 15 Kindertheologie: samen met kinderen de Bijbel en geloof ontdekken**
Gelijkwaardig en open, actief en ontdekkend - MAARTIEN HUTTER
- 19 'Ik ben weer even iemand'**
Hoe kunnen we in gesprek gaan met gemeenteleden met dementie? Over het Klein Levensboek - MARIKE DE REUVER-SCHUURMAN

24 Ons blad 'ingelezen'

Voor mensen met een leesbeperking zijn boeken en tijdschriften, ook Ouderlingenblad, in gesproken vorm beschikbaar - NELLE-MIEKE DROP

29 AAN DE SLAG

Ons kerkgebouw: wat doen we ermee en wat doet het met ons? Om bezinning, gesprek en activiteiten op gang te helpen - SAKE STOPPELS

April 2022 – Nummer 1135 – Jaargang 99

Thema: Karaktervorming in de kerk

4 Karaktervorming in de kerk

Ter inleiding op dit themanummer - SAKE STOPPELS

6 De lokale gemeente als oefenruimte: kiezen voor karaktervorming

Over de geloofspraktijk van ons en onze gemeenten en Paulus' passie - RICHARD SALY

10 Van leerregels naar een leefregel

De kerk zou mensen moeten helpen christen te zijn en als christen te leven - Jos Douma

14 De hemel van Tutu

In de kerk, in de gemeenschap persoonlijke groei zoeken en vinden in de verbinding met anderen - TIM VREUGDENHIL

18 Het goede nieuws van een gemeenschap

Hoe het leven in een woongemeenschap leidt naar het goede leven van Jezus' boodschap - FRANK MULDER

22 Mens uit een stuk

Over het gebedspastoraat van de interkerkelijke werkgroep 'In Christus heel' - IRMA EN HENK JANSEN

27 Samen oefenen bij het leven

Ter uitleiding: welke `kansen voor karaktervorming in de kerk' zijn we zoal op het spoor gekomen? - SAKE STOPPELS

Mei 2022 – Nummer 1136 – Jaargang 99

4 Goochem - joodse wijsheden

De rubriek met joodse verhalen én commentaar, deze keer over 'een hemels feest' - GOTTFRID VAN ECK

6 Bladwijzer

Het nieuwe boek van Anna Enquist, Sloop, hier besproken - JEANYVAN DEN BERG

9 Signalement

Zoeken naar een begaanbare weg in de vragen en dilemma's van deze crisis - WILBERT VAN IPEREN

12 Groen geloven

Hoe kijken we naar problemen als klimaatverandering en milieuvervuiling? En wat zal ons inspireren in ons doen en laten? - MARJOLEIN TIEMENS-HULSCHER

- 16 Kerkrentmeester: leuk en zinvol werk in de kerk**
De kerk is een eigen-aardige instelling. Ze heeft ook een heel eigen geestelijke grondslag - JOS AARNOUDSE
- 20 'Hybride kerk': ongevraagde zegen voor de toekomst**
De coronacrisis bracht ineens grote veranderingen. Kunnen we er 'het goede' uit bewaren en verder uitbouwen? - OTTO GREVINK
- 24 Geestelijke verzorging bij mensen thuis**
Er zijn sinds kort regionale centra van waaruit geestelijk verzorgers ook thuis mensen bezoeken - GERDA GRAVE
- 29 AAN DE SLAG - Oefenruimte**
Aanwijzingen om het thema discipelschap en karaktervorming in de kerk ter hand te nemen - HENK DE ROEST

Juni 2022 – Nummer 1137 – Jaargang 99

Thema: Het geloofsgesprek

- 4 Hoe kom je tot een geloofsgesprek?**
Inleiding op de verschillende artikelen in dit themanummer - MATHILDE MEULENSTEEN
- 6 Hoe voeren we het geloofsgesprek?**
Wat bedoelen we eigenlijk, wanneer wordt een 'gewoon' gesprek een geloofsgesprek? - REIJER DE VRIES
- 10 Een woord voor de wereld; geloofsgesprek in de seculariteit**
Van verdediging en vooroordelen naar openheid en liefde - WOUTER SLOB
- 14 'Ik geloof het wel'**
Een briefwisseling over geloof tussen moeder en dochter - ANNEKE VAN DER VELDE
- 18 Geloofsgesprek tussen generaties**
Over wederkerig leren - JAN MINNEMA
- 22 Het evangelie buiten de kerkmuren**
Een buurtdominee zoekt naar wat het evangelie doet buiten de kerkmuren - JAN WOLSHEIMER
- 27 Het binnenkerkelijke geloofsgesprek**
Hoe kom je als kerkenraad en gemeente in gesprek over wat je gelooft? Hoe krijg je mensen oprecht nieuwsgierig naar elkaar? - JAN OFFRINGA

Juli/Augustus 2022 – Nummer 1138 – Jaargang 99

Thema: Wij geloven in... God

- 4 Ter inleiding**
Hoe beantwoorden we de vraag 'Gelooft u in God?' - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 6 Deze vreemde God**
In de Bijbel valt te ontdekken hoe meerstemmig daar over God gesproken wordt - WERNER PIETERSE

- 11 Beelden voor God de Vader**
Veel kunstenaars hebben geprobeerd te verbeelden hoe zij God zien - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAKER
- 16 10.000 redenen om God te eren**
In kerkdienst en liturgie brengen we God ter sprake, en worden wij aangesproken - CISKA STARK
- 21 God in de poezie van Ida Gerhardt**
In het werk van Gerhardt speelt haar levensverhaal een belangrijke rol in hoe zij God ervaart en over Hem schrijft - MARTIEN E. BRINKMAN
- 26 In gesprek over God**
Een handreiking om met elkaar in gesprek te komen over God, over Wie Hij voor ons is, hoe we Hem ervaren - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 30 Teksten, gedichten en gebeden over God**
Een verzameling teksten voor persoonlijke of gezamenlijke bezinning, en om te gebruiken in het bezoek werk - WILBERT VAN IPEREN EN MATHILDE MEULENSTEEN
Verspreid door dit themanummer vindt u 4 portretjes van mensen die willen vertellen wie God voor hen is

September 2022 – Nummer 1139 – Jaargang 100

- 5 Eenvitale 100-jarige**
Ter inleiding op dit jubileumnummer - MATHILDE MEULENSTEEN EN SAKE STOPPELS
- 9 Voor het midden uit**
Een gesprek over Ouderlingenblad tussen twee hoofdredacteuren, interview met Gerben Heitink - WILBERT VAN IPEREN
- 15 Toekomst van het pastoraat**
Hoe gaat het vandaag de dag in het pastoraat? En hoe ziet de toekomst eruit? - THEO PLEIZIER
- 21 Katern**
Teksten, pedichten, gebeden en meer om te gebruiken in het bezoekwerk
- 25 De noodzaak van bemiddeling**
Over kerkrecht: de kerkvisitatie als tegenwicht tegen juridisering - MARGREET PARLEVLIIET
- 29 Gemeenteopbouw door de jaren heen. Heeft het ons geholpen?**
Een schets van de ontwikkeling van onze gemeenten - SAKE STOPPELS
- 34 Bezoekwerk vroeger en nu**
Aan de hand van Cursiefjes beleven we de ontwikkelingen in het bezoekwerk mee - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 37 Ouderlingenblad de geschiedenis door**
Kleine gemeente - wat nu? - WILBERT VAN IPEREN
- 39 'Hij is niets en wist ook niets'**
Zoals een huisbezoek ging... - SAKE STOPPELS

Oktober 2022 – Nummer 1140 – Jaargang 100

- 4 Troost**
Ter inleiding op dit themanummer: wat is eigenlijk troost? - ERICA HOEBE
- 6 Aandacht + aanwezigheid = troost**
Hoe het verhaal over een vlinder ons helpt te weten hoe we kunnen troosten - HENK VELTKAMP
- 11 Troost in de Bijbel**
Het boekje Job vertelt hoe mensen proberen te troosten, en hoe uiteindelijk Gods troost uitkomst biedt - MATTHIJS DE JONG
- 16 Troost in het pastoraat**
Kunnen we leren hoe we elkaar werkelijk kunnen troosten? Wat is nodig? - JAN PIET VLASBLOM
- 21 Troost in rituelen**
Rituelen geven houvast en verbinden mensen met eerdere ervaringen, en kunnen zo troost bieden - KARIN DE JONGE
- 26 Goede tijden, slechte tijden**
Het verhaal over zomaar een buurtgenoot laat zien hoe de kerk troost geeft en troost ontvangt - OEDS BLOK
- 31 Woorden en muziek vol troost**
Liederen, teksten en muziek die kunnen troosten, om mee te nemen bij bezoeken - ERICA HOEBE
- 33 Waar doe je het voor?**
In de rubriek 'Ouderlingenblad de geschiedenis door' gaat het over motieven om in de kerk mee te doen - MATHILDE MEULENSTEEN

Bronnen van troost

Verspreid door dit nummer een viertal portretjes van mensen die vertellen over hun 'bronnen van troost' - GERRY KRAMER-HASSELAAR

November 2022 – Nummer 1141 – Jaargang 100

- 4 Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen én commentaar, over 'wachten op de Messias' - GOTTFRID VAN ECK
- 6 Bladwijzer**
Het boek Zwarte Schuur, van Oek de Jong, wordt hier besproken - JEANY VAN DEN BERG
- 9 Niet vergaderen, wel op bezoek...?**
In de rubriek Ouderlingenblad de geschiedenis door deze keer over veranderingen in het bezoekwerk - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 10 Gefeliciteerd**
- 11 Genoeg om te leven**
Kan er op aarde, met zoveel mensen, genoeg zijn voor iedereen? Een oproep tot bewuster leven - MATTHIAS OLTHAAR

- 15 Een diaconale blik op ouderen en de kerk**
Waar kerken en gemeenten - gemiddeld - steeds ouder worden, denken we na over de zegeningen en mogelijkheden - HANS DE WAAL
- 19 Provocatief pastoraat: humor, liefde en uitdaging**
Voor velen van ons een nieuw woord; een nieuwe vorm of methode van pastoraat bedrijven? - MARIEKE SILLEVIS SMITT
- 23 Hoop voor de schepping, harden uit de mouwen**
Een kennismaking met de christelijke natuurbeweging A Rocha Nederland - MARTINE VAN WOLFSWINKEL
- 29 AAN DE SLAG met 'Troost'**
Een handreiking om het themanummer van oktober met elkaar te bespreken en ermee aan de slag te gaan - ERICA HOEBE-DE WAARD

December 2022 – Nummer 1142 – Jaargang 100

Thema: Wij geloven in... Jezus

- 4 Onze eerste liefde**
Ter inleiding op dit themanummer, het tweede in de serie 'Wij geloven in...' - WILBERT VAN IPEREN
- 6 Jezus, geboren en gestorven - en zijn leven dan?**
Hoe komt het dat de Apostolische Geloofsbelijdenis niet over Jezus' leven spreekt? - RIEMER ROUKEMA
- 11 Als een moederpelikaan. Jezus in de kunst**
Kunstenaars getuigen via hun verbeelding van hun geloof - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAKER
- 16 'Maar jullie, wie zeggen jullie dat ik ben?' Belevingen van Jezus**
Verschillende antwoorden op Jezus' vraag worden gewogen en van kanttekeningen voorzien - WILBERT VAN IPEREN EN SAKE STOPPELS
- 21 'Dit lied gaat over Jezus'**
Christelijke gezangen, de eeuwen door, laten horen hoe men in die tijd Jezus zag - HANNA RIJKEN
- 27 In gesprek over Jezus**
Werkvormen om met elkaar in gesprek te gaan over wat we van Jezus denken of weten - MATHILDE MEULENSTEEN
- 31 Liederen e.d. over Jezus**
- 33 Toekomstverwachting**
In de jubileumrubriek 'Ouderlingenblad de geschiedenis door' wordt een oud kerstnummer naast dit themanummer gelegd - ERICA HOEBE-DE WAARD
Verspreid door dit nummer vier portretjes, vier 'persoonlijke belevingen' van Jezus

Januari 2023 – Nummer 1143 – Jaargang 100

- 4 Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen én commentaar, over 'De hele wereld behagen' - GOTTFRID VAN ECK

- 6 Bladwijzer**
Het boek Wat je van bloed weet van Philip Huff besproken - JEANY VAN DEN BERG
- 9 Signalement**
'Altijd maar weer dat kruis en dat lijden...'
In de rubriek Signalement gaat het over de zinloosheid van pijn en lijden - SAKE STOPPELS
- 11 Na 10 jaar**
Even omzien na 10 jaar in de redactie, in Ouderlingenblad de geschiedenis door - ROELOF DE WIT
- 12 Contemplatief luisteren**
Over contemplatief luisteren, geestelijke begeleiding en mystiek - PETRA GALAMA
- 16 Handschrift van licht**
Hoe lezen we in onze actualiteit dat oude boek, de Bijbel? - MARCO VISSER
- 20 Wees waakzaam en voorbereid!**
Over diaconaat vanuit de werken van barmhartigheid, Jezus' woorden in Matteüs 25 - ERICA MEIJERS
- 25 Maria**
Een belevenis: een Protestant die over Maria schrijft - ARNOLD HUIJGEN
- 29 AAN DE SLAG - met het themanummer over 'Jezus'**
Een introductie van de Lectio Divina - WILBERT VAN IPEREN

Februari 2023 – Nummer 1144 – Jaargang 100

Thema: Samen Jong

- 4 Samen Jong... inleiding**
Een themanummer voor de hele gemeente, jong en ouder - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 6 Prioriteit geven aan jonge generaties**
De eerste van de zes kernwaarden van Samen Jong - SABINE VAN DER HEIJDEN
- 10 Jezus' boodschap serieus nemen**
Hoe horen en verstaan jongeren het Goede Nieuws van Jezus? - SAKE STOPPELS
- 14 Hart hebben voor jongeren**
Wie zijn onze jongeren eigenlijk en waar hebben ze behoefte aan? - MARTINE VERSTEEG
- 18 Jongeren verantwoordelijkheid geven**
De kerk als thuisplek voor kinderen en jongeren - NELLEKE PLOMP
- 23 Een warme gemeenschap vormen**
Past deze kernwaarde wel in deze tijd en bij onze jongeren? - ROELOF DE WIT
- 26 Beste burens zijn**
Deze kernwaarde vraagt een kritische blik naar onszelf en nieuwsgierigheid naar de burens - ERICA HOEBE-DE WAARD

- 30 **Werken met Samen Jong. Wat mag je verwachten? Wat kunnen we als gemeente gaan doen? Wat is de bedoeling van dit boek? - SAKE STOPPELS**
- 33 **'Hebt dan acht op u zelve...'**
In de rubriek 'Ouderlingenblad de geschiedenis door' - HENK DE ROEST

Maart 2023 – Nummer 1145 – Jaargang 100

- 4 **Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen en commentaar, over 'Najagen van wind' - GOTTFRID VAN ECK
- 6 **Bladwijzer**
Vonne van der Meer schreef Letselschade - JEANY VAN DEN BERG
- 9 **Luister naar jongeren in de kerk**
In de rubriek Signalement gaat het over onderzoeken onder jongeren - NELLEKE PLOMP
- 11 **De kerk en de boer**
De problemen in de landbouw komen ook kerken en gemeenten binnen. Wat kunnen we ermee? - PIETER KNIJFF
- 15 **Geestelijke begeleiding voor de kerkenraad - een enorme kans...**
Over wat geestelijke begeleiding is en waar het inzetbaar is - DICK SONNEVELD
- 18 **Nieuwe kerkelijke samenlevingsverbanden**
Als gemeenten kleiner worden, kan er misschien samengewerkt worden? - KLAAS VAN DER KAMP
- 22 **Bijbelse kunst door het oog van een naald**
Quilten voor eigen plezier werd tot kerkelijke en bijbelse kunst - RIETEKE HOOGENDOORN
- 27 **Wie gaat dat betalen?**
In de serie Ouderlingenblad de geschiedenis door lijkt 'toen' niet veel anders dan 'nu' -SAKE STOPPELS
- 29 **AAN DE SLAG - Luisteren naar Samen Jong**
Wat is goed te weten als gemeenten aan de slag willen met wat Samen Jong betoogt? - SAKE STOPPELS

April 2023 – Nummer 1146 – Jaargang 100

Thema: God kent je naam – gender in de kerk

- 4 **God kept je naam**
Inleiding op dit themanummer over gender - NELLEKE PLOW & MATHILDE MEULENSTEEN
- 6 **Gender, waar hebben we het over?**
De begrippen bij dit thema eerst maar eens op een rijtje - HELEEN ZORGDRAGER
- 11 **Hoe scheppen wij een inclusieve kerk?**
Kan dat wel: inclusief kerk zijn of is het een illusie? - ALEXANDER NOORDIJK
- 13 **Ruimte voor transpersonen**
Hoe geven we in de kerk ruimte en waardering aan transgender personen? - WIELIE ELHORST

- 16 Veelkleurigheid in de kerk, een ongemakkelijk bondgenootschap**
Over de verscheidenheid aan mensen in 'de ene, algemene, christelijke kerk' - ROBERT PLOW
- 19 Kerk als veilige plek en heilzame tegencultuur**
Met jongeren op zoek naar hun identiteit - NELLEKE PLOW
- 22 Heilzame verwarring: met elkaar in gesprek over diversiteit**
Hoe kan het veilig genoeg zijn voor mensen die niet in een hokje passen om in gesprek te komen? - THEO HETTEMA & EVERDIEN HAGEN
- 27 Gedichten en gebeden**
- 30 Digitaal, formaat en kleur**
In de serie 'Ouderlingenblad de geschiedenis door' deze keer over praktische zaken - NELLE-MIEKE DROP

Mei 2023 – Nummer 1147 – Jaargang 100

- 4 Goochem - joodse wijsheden**
De rubriek met joodse verhalen en commentaar, over 'Goddelijke boodschap voor een tsaar' - GOTTFRID VAN ECK
- 6 Bladwijzer**
In Als je verdwaalt van Marianne Witvliet gaat het over rouwen - JEANY VAN DEN BERG
- 9 in cirkels over de kerk denken**
Een Signalement over betrokkenheid bij de kerk, in gradaties - SAKE STOPPELS
- 11 Kliederkerk beweegt de kerk**
Tien jaar creatief en gastvrij kerkzijn met jong en oud - NELLEKE PLOMP
- 14 Onderscheiden waartoe God je uitnodigt door te luisteren naar je gevoelens**
In de leer bij Ignatius van Loyola - NIKOLAAS SINTOBIN
- 18 In retraite met jongeren**
Nuttige aanwijzingen om onderlinge verbondenheid door retraite te verdiepen, vanuit de ervaring - DIDI DE MILDT
- 23 Geeft uw kerk ook thuis en helpt u statushouders aan een nieuw bestaan?**
Een uiterst actuele manier om het tekort aan woonruimte voor statushouders aan te pakken - BERTINE OOSTHOEK-BOGAARD
- 28 Oude wijn in nieuwe zakken**
In de serie Ouderlingenblad de geschiedenis door komt de jongste in de redactie aan het woord - NELLEKE PLOMP
- 30 AAN DE SLAG**
Handreiking om met elkaar in gesprek te gaan over 'gender', het thema van het vorige nummer - MATHILDE MEULENSTEEN

Juni 2023 – Nummer 1148 – Jaargang 100

- 4 De Heilige Geest**
Inleiding op dit themanummer - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 7 Die Here is en levered maakt**
Hoe spreekt de Bijbel over de Heilige Geest? En wat brengt die Geest ons? - KEES VAN DER KOOI
- 12 Beelden voor de Geest**
De Geest is wellicht de meest mysterieuze persoon van de Drie-eenheid. Hier geven kunstenaars hun beelden - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAKER
- 18 De Heilige Geest in de christelijke gemeenschap**
Hoe en waar vinden we de Geest in kerk en gemeente? Een zoektocht - CDR BALJEU
- 23 Een Geest, veel kerken en grensverkeer**
Traditionele gemeenten ervaren de aantrekkingskracht van charismatische en evangelische plekken - WILBERT VAN IPEREN & SAKE STOPPELS
- 28 Open in gesprek over de Heilige Geest**
Spreken over God en/of de Geest vinden we moeilijk. In deze handreiking wat gereedschappen - NELLEKE PLOMP
- 31 Gedichten en gebeden over en tot de Heilige Geest**
- 33 Ruim 1500 auteurs benaderd...**
In de serie Ouderlingenblad de geschiedenis door doet de secretaris haar verhaal - MATHILDE DE GRAAFF

Juli-Augustus 2023 – Nummer 1149 – Jaargang 100

- 4 De geestelijke dimensie van gemeenteopbouw**
Ter inleiding op dit themanummer - WILBERT VAN IPEREN & SAKE STOPPELS
- 6 Onderscheiden waar het op aankomt**
Hoe gaan we in de gemeenten om met lastige vragen, ethische kwesties, enz.? - ROBERT DOORNENBAL
- 10 Missie Westerveld. Geestelijke vernieuwing op het Drentse platteland**
Het eerste praktijkverhaal, uit de gemeente Westerveld - MARK DE JAGER
- 12 Vitaal leven uit de Bron. Geestelijke vernieuwing van de gemeente**
Interview met ds. Marius Noorloos, auteur van de Bron-serie - SAKE STOPPELS
- 16 Eenheid en verscheidenheid: gaven in de gemeente**
Van vacature-gericht naar gaven-gericht gaan werken in de gemeente - NYNKE DIJKSTRA
- 20 Koersen op Christus**
Het tweede praktijkverhaal gaat over Kerk2030 - KAREN ZWIJZE
- 22 Een kerk zonder sterallures**
Met Andrew Root, praktisch theoloog in de VS, op zoek naar antwoorden op de crisis van de kerk - WILBERT VAN IPEREN

- 25 2 jaar samen leren**
Het derde praktijkverhaal, met een terugblik op het Focus-traject in hervormd Beekbergen - FRANS HOOGENDIJK
- 28 Zending als Gods zending**
Hoe door een vernieuwde kijk op de Missio Dei de gemeente haar roeping gaat verstaan - PETER VISSER
- 31 Ouderlingenblad de geschiedenis... en door!**
De laatste column in de serie gedurende ons jubileumjaar - WILBERT VAN IPEREN

September 2023 – Nummer 1150 – Jaargang 101

- 4 Beeldspraak**
Een nieuwe serie, waarin een kunstwerk wordt getoond en besproken dat aan de actualiteit van het kerkelijk jaar raakt - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAKER
- 6 Ambassadeurs van God**
Introductie van een meer of minder bekende mysticus: Evelyn Under hill - JEAN-JACQUES SUURMOND
- 8 Bevlogen mensen**
In deze serie het verhaal van 'zomaar' iemand die zich enthousiast inzet: Lianne Goudappel - MATHILDE MEULENSTEEN
- 9 Dominee de Heer**
- 10 Bijbels Museum vijf jaar nomadisch**
Het Bijbels Museum komt met tentoonstellingen naar ons toe - CAROLIEN CROON
- 15 Activist tegen wil en dank - Christian Climate Action**
Kun je als christen, als dominee zelfs, wel actievoerder zijn? - LIEKE WEIMA
- 19 Godly Play - bijbelverhalen worden een ontmoeting met God**
Hoe bijbelverhalen op een indringende en ontroerende manier verteld worden - TYTSJE HIBMA
- 25 Ieder mens een verhaal**
Soms komen de donkere stukjes in ons levensverhaal toch in het licht - JANNIE VAN DEN BRINK
- 29 AAN DE SLAG met 'de geestelijke dimensie van gemeenteopbouw'**
Handreikingen om het laatste themanummer aan de orde te stellen - HENK DE ROEST

Oktober 2023 – Nummer 1151 – Jaargang 101

Thema: Onderling pastoraat. Handleiding voor gesprek.

- 4 Omzien naar elkaar**
Inleiding op dit themanummer - ERICA HOEBE-DE WAARD & GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 6 Pastoraat**
We gebruiken het woord regelmatig, maar wat bedoelen we eigenlijk? - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 10 Elkaar nabij zijn**
Als we met elkaar willen meeleven en elkaar tot steun willen zijn, wat zeggen we dan? - GERRY KRAMER HASSELAAR

- 14 **In gesprek met de Bijbel**
Op enigerlei wijze kan de Bijbel ter sprake komen, direct of indirect, als begin of afsluiting van het contact. Enkele aanbevelingen voor hoe en wat - ROELOF DE WIT
- 18 **Samen bidden**
Praktische do's en don'ts bij de vraag 'moet ik dan ook bidden?' - NICO VAN DER VOET
- 23 **Omzien naar elkaar, diaconaal en pastoraal**
Wat is eigenlijk het verschil tussen diaconaat en pastoraat? - THIJS TROMP
- 28 **Gedichten en gebeden bij het thema**

November 2023 – Nummer 1152 – Jaargang 101

- 4 **Beeldspraak**
Een schilderij van Gijs Frieling, Genezing van een blinde, wordt uitgelicht en becommentarieerd - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAKER
- 6 **Ambassadeurs van God**
In de serie over mystici nu een portret van Franciscus van Assisi -JEAN-JACQUES SUURMOND
- 8 **Bevlogen mensen**
Dit 'bevlogen mens' gaat gewoon door, tot het haar tijd is. 'Nee, ik ben niet bang, God is bij me', zegt Truus Brans - ROELOF DE WIT
- 9 **Dominee de Heer**
- 10 **Nieuw Kerkelijk Peil: vertrouwen in de toekomst**
Een instrument dat je als gemeente helpt om zicht te krijgen op wat je al in huis hebt - MARTEN VAN DER MEULEN
- 14 **Grenzen aan de zin van werk**
Wat betekent ons werk, betaald of als vrijwilliger, voor ons? En hoe ziet de toekomst rond werken eruit? - MAROESJKA VERSANTVOORT
- 18 **De dood als bron van levenslust**
Als geestelijk verzorger in een hospice ervaar je de dood van dichtbij. Je wordt je ook meer bewust wat een geschenk het leven is - MARGA HAAS
- 22 **Kerk, Kerk Wereldwijd en de Wereld van Vandaag**
Over de Nederlandse Zendingsraad en wat tegenwoordig wordt gedaan om het Goede Nieuws uit te dragen - BERDINE VAN DEN TOREN
- 27 **AAN DE SLAG over het thema 'Een pastorale gemeente'**
Handreikingen om het oktobernummer te bespreken en in het pastoraat bezig te zijn - GERRY KRAMER-HASSELAAR

December 2023 – Nummer 1153 – Jaargang 101

Thema: Vrome vrouwen

- 4 **Luisteren naar en leren van vrome vrouwen**
Ter inleiding en over de opzet van dit nummer - ERICA HOEBE & NELLEKE PLOMP

- 6 Margery en Mercy: vrome vrouwen voor vandaag**
Twee vrome vrouwen uitgelicht; een van vroeger en een van ver - GERTINE BLOM
- 9 Je stem verheffen met Maria**
Monniken zingen dagelijks het Magnificat. Met welke gevoelens doen ze dat, ook in moeilijke situaties? - THOMAS QUARTIER
- 12 Vrome vrouwen uit de Bijbel dichtbij**
Over bijbelse vrouwen, verteld vanuit ervaringen met bibliodrama en biblioloog - ANNETTE MERZ
- 15 Kerk en gender**
Hoe vrouw(on)vriendelijk kijken we in de kerk naar vrouwen en gaan we met hen om? - REBECCA ONDERSTAL
- 18 Wij zijn de eersten niet: bijzondere vrouwen in het licht**
Wat leren Febe, Rispa, Egeria, Hildegard en Sampat ons? - ERICA HOEBE-DE WAARD
- 22 Tish Warren brengt liturgie en het alledaagse bij elkaar**
Deze Anglicaanse priester in de VS en schrijfster van invloedrijke boeken is een hedendaagse vrome vrouw - NELLEKE PLOMP
- 25 Gedichten van vrome vrouwen**
- 29 Vrome vrouwen nu**
Vier gewone vrouwen, zomaar naast ons, die we 'vrome vrouwen' kunnen noemen - GERTINE BLOM
- 31 Vier vrouwen verbeelden Jezus**
Na alle woorden hier nog enkele beelden: wat `zieren we bij vrouwen die Jezus schilderen? - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAKER

Januari 2024 – Nummer 1154 – Jaargang 101

- 4 Beeldspraak**
Een schilderij van Arent de Gelder, Het loflied van Simeon, wordt uitgelicht en becommentarieerd - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAKER
- 6 Ambassadeurs van God**
In de serie over mystici deze keer een portret van Etty Hillesum - JEAN-JACQUES SUURMOND
- 8 Bevlogen mensen**
Henriëtte Leurdijk zet gewoon haar talenten in voor de kerk, geniet van sociale contacten en haalt er voldoening uit - NELLEKE PLOMP
- 9 Dominee de Heer**
- 10 Pijn die niet overgaat...**
Ervaringen van mensen met chronische pijn - GERRY KRAMER-HASSELAAR
- 14 Kerk en slavernij**
Over het verleden en de toekomst van een pijnlijke geschiedenis - MARTIJN STOUTJESDIJK
- 19 'Blessed and messed'**
Een blik op de Wereldkerk via enkele ontmoetingen. Zijn we werkelijk een gemeenschap van gelijken? - RENATE JAPENGA

24 Hoe smaakt de stilte?

Via een pelgrimservaring bij Abdij Koningshoeven maken we kennis het klooster en de stilte - IRENE KAPINGA

28 AAN DE SLAG over 'vrome vrouwen'

Ideeën om in grotere of kleinere kring eigen 'vrome vrouwen' in het licht te zetten - ERICA HOEBE-DE WAARD

Februari 2024 – Nummer 1155 – Jaargang 101

Thema: Waarom ik blijf...

4 'Willen jullie soma ook weggaan?'

Ter inleiding op dit themanummer wordt, bij Jezus' vraag in Johannes 6, ingezoomd op de blijvers - SAKE STOPPELS

6 Genade, liefde en aangebrande aardappels

Waar in de familie niemand zich losmaakt om de aangebrande aardappels bij oma, zo ook in de geloofsfamilie - NELLEKE PLOMP

9 Om in mijn ziel te worden aangesproken

Een lied, een gebedsregel of een preek kan tot een Godservaring worden - HENK DE ROEST

12 Waarom ik blijf

Van keerpunten voor de ploegende boer en onze keerpunten in het leven naar Gods hand - ERICA HOEBE-DE WAARD

15 Wil jij ook niet weggaan?

Gedachten bij een ongemakkelijke vraag - ROELOF DE WIT

18 Wie anders?

God moet wel bestaan - hoe kan ik er anders zijn, en alle andere mensen...? - GERRY KRAMER-HASSELAAR

21 Met de stroom meegaan

Over waarom het gewoon 'vanzelfsprekend' is dat ik blijf - WILBERT VAN IPEREN

26 Ja, ik blijf en ik geniet

Er gaat van alles mis tussen mensen, in de kerk en ook bij mijzelf, maar 'ondanks alles' blijf ik toch - MATHILDE MEULENSTEEN

29 Vergeet niet een van zijn weldaden...

Het laat me niet los, God en geloof, de Bijbel, de familiepsalm - NELLE-MIEKE DROP

Maart 2024 – Nummer 1156 – Jaargang 101

4 Beeldspraak

Een schilderij van Paul van Dongen, Verrijzenis, wordt uitgelicht en becommentarieerd - MARLEEN HENGELAAR-ROOKMAAKER

- 6 Ambassadeurs van God**
In de serie over mystici deze keer een portret van de Franse Broeder Laurent -JEAN-JACQUES SUURMOND
- 8 Bevlogen mensen**
Jurgen Habermas is met een grote bevlogenheid pleitbezorger van democratie, de rechtsstaat, de grondwet en mensenrechten - HENK DE ROEST
- 9 Dominee de Heer**
- 10 Hiphop in het pastoraat**
Veel jongeren, al dan niet gelovig, voelen zich aangesproken door hiphop. Wat doen we daar in kerk en gemeente mee? - AAFJE DE ROEST
- 14 'ik geloof dat God ook daar is waar het kwaad is'**
Iets gedateerd, maar zeer actueel: interview met Katja Tolstoj, de Theoloog des Vaderlands in 2022-23 - PETER SIEBE
- 18 Bewoonde herinnering: veranderingsprocessen in de kerk**
Over de grote rol die onze verschillende culturen spelen bij veranderingsprocessen; luisteren dus! - GEERTJE DE VRIES EN HANNA PLOEG-BOUWMAN
- 22 Duurzaam leven met inspiratie van Franciscus**
Aangeraakt door Franciscus van Assisi en Paus Franciscus raakte ze bevlogen voor een duurzaam leven - CORINNE GROENENDIJK
- 28 AAN DE SLAG met 'Waarom ik blijf'**
Handreiking om over het thema van het vorige Ouderlingenblad in kerkenraad en gemeente door to spreken - ROELOF DE WIT

April 2024 – Nummer 1157 – Jaargang 101

Thema: Leven met een beperking en de rol van de kerken

- 4 Samen leven en geloven met mensen met een verstandelijke beperking**
Ter inleiding op dit themanummer delen de twee gastredacteuren de opzet ervan - ANDRÉ MULDER EN THIJS TROMP
- 6 Mensen met een beperking in de Bijbel**
De Bijbel verhaalt van heel wat mensen met een beperking. Wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen hen, en met de tijd van nu? - ANDRÉ MULDER
- 10 Tobias: Over het verlangen erbij te horen**
Tobias had ernstige beperkingen en overlijdt als hij 16 jaar is. Een interview met zijn moeder - THIJS TROMP
- 14 Hoe het kan. Inclusief gemeente zijn met mensen met een verstandelijke beperking**
Een goed voorbeeld van een gemeente met aandacht voor mensen met een verstandelijke beperking - ROELIE REILING
- 19 Moeder, kinderen en kerk**
Het verhaal van een moeder over de zorg voor haar meervoudig gehandicapte dochter, met de reacties van omgeving, kerkelijke gemeente en anderen - HANNA YOO

25 Samen het leven vieren

Jongeren uit de Tuindorpkerk trekken op met bewoners van Bartlméus - WIJA VAN DER KAADEN

30 Samen werken aan een saamhorige kerk

Over een PThU-onderzoek naar `saamhorige kerken', gemeenten waar mensen met een beperking een volwaardige plaats hebben - ANDRÉ MULDER EN WILLEMIJN KOIVUNEN